Należytość pocztowa opłacona ryczałtem.

Ч. 23 (561) Неділя, дня 15. червня 1930. Рік XII.

УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС

ОРГАН НАЦІОНАЛІСТИЧНОЇ ДУМКИ

Адреса Редакції і Адміністр. „УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС“ Перемишль, Побереже 1/1. Конто П. К. О. в Варшаві Nr. 142.807. Передплата в краю виносить 10 зол. річно 5·50 зол., піврічно 3 зол., чвертьрічно Для Чехії на рік — 72 к. ч., ½ — 40 к. ч., ¼ — 20 к. ч. Для Франції — 60 ф. річно, ½ — 35 ф., ¼ — 20 ф. Для Німеччини — 10 мар. річно, ½ — 6 мк., ¼ — 3·50 мк. Для Бельгії — 90 б. ф. річно, ½ — 50 б. ф. ¼ — 30 б. ф. Для Америки 2½ ам. долярів річно.
Рукописів Редакція не звертає, неоплачених писем не приймається.

Ціна примірника 25 сот.

Рахунки платні і заскаржальні в Перемишлі, а замовляючий анонс вже тим самим без застережень годиться на це.

ТАРИФА ОГОЛОШЕННЯ: За текстом за 1 вірш міліметровий одношпальтовий (сторона має пять шпальт анонсових) 0·30 зол., для дрібних промисловців укр. інстит. 0·20 зол. Дрібні оголошпо. 0·15 зол. за слово, найменше дрібне оголош. 1 зол., для шукаючих праці подані безпосередно до Адміністр. по 0·15 зол. Оголошення в тексті 150% дорожші, на першій стороні 300% дорожші.
Редактор приймає щодня від год. 11—1.

ПРОЦЕС.

В безконечній черзі — ще один український політичний процес. Перед ним відбулись вже десятки, по нім... Ще одно звено долучується до безконечного ланцюга; не останнє. Не враховуючи всіх отих дрібніщих процесів, що відбуваються невпинним ритмом по провінціональних судах Західніх Земель, в історичній вже для Українців великій салі львівського карного суду при вул. Баторого, знова Українці, знова переважно цвітуча життєрадісна молодь відповідає — за що? Вже є між Українцями Західніх Земель сотні, якщо не тисячі таких, що все це самі переживали, що їм вистарчить лише примкнути очі, щоби наявно зобразити собі картину: півколо трибуналу, праворуч судді присяжні, ліворуч оборона, — перед трибуналом внутрі півколя звідусіль ізольовані кордоном поліції лавки обвинувачених, жмінка людей, 17 душ, між ними дівочі облича. Всі темно вдягнуті, коли сидять, виглядають неначеб в нутро судового півкола покладено темний, гострогранний, туго споєний бльок. За поліційним кордоном фізичної сили, сидить другий поліцийний корон, моральний, лавки польської преси. А далі, вверх ступінями лави для публики.

Автоматично, справно, по силі твердої невтомимої рутини, функціонує судова машина.

Це з одної лавки. Але вже від сусідської лавки, там де сидять „інтерпретатори“, польські журналісти, все це відбивається бач яким відгомоном:

Бандити! Наймити! Ґерої! Злочинці! Палії! Дич!

Читайте сусідську пресу. Нині більш, чим коли небудь. Це вистарчить за всяку інтерпретацію. Розгнуздане хамство йде в парі з неймовірною брехнею, поширюванням свідомої неправди. Хто бував на процесі, чув на власні уши, що там говориться і коли потім про ці річи читає в сусідській пресі — очам не вірить. Приходить наприклад день, де підсудні сконфротовані з поліційними аґентами аґноскують їх в справі побоїв. Про ці драматичні, повні напруження сцени нічого широкі польські читаючі маси не довідуються. Усе що немиле, незручне, з місця „стушовується“. Ані одно зізнання підсудних не проходить до цеї преси, щоб не було монструально, попросту патольоґічно перекручене, скривлене, виваяне і запльоване. Раз у раз тих письмаків схоплює пароксизм дикої, сліпої, смертельно переляканої ненависти, бо тільки в психозі переляку є можлива *така* „інтерпретація“ процесу, як її бачимо в тих днях.

Після виборів на Волині.

Волинські соймові (в трьох повітах) і сенатські (в цілому воєвідстві) перевибори, що відбулися, перші — 18. V, другі — 25. V. ц. р. і їх вислід дали багато до міркування про політичний стан Волині.

Насамперед ствердимо, що голосував дійсно порівнюючи малий відсоток виборців, бо 35% до сойму, а ще менший до сенату. Але говорити про якусь *абстиненцію* у виборах спричинену головним хрунівським „застрельщиком“ Петьою Певним, за допомогою його (пожалься Боже!) „Української Ниви“ не приходиться.

Голосував *свідомий актив* усіх партій і відламів, голосував той, хто усвідомлював виключну вагу нинішних виборів *для завтрашнього дня.*

Волинська маса сама по собі була справді пасивна, бо трудніше вплинути на мало — або і зовсім несвідому масу в той спосіб, щоби щось взагалі робила, і заразом дуже легко стримати її від виборів, мовляв, можна і не голосувати. Тих 25% виборців, яких тим разом бракувало до числа голосуючих з 1928 року (в 1928 році голосувало 60% виборців) жадної свідомої себе сили не представляють.

Радше навпаки, найбільш отяжілу і несвідому масу. Тому на них вплинула не свідомість потреби бойкотування виборів, чи може переконання про „нетвурчость сеймовладства“ (що так хоче добачити уся польська преса), але звичайне гасло, що виправдує усяку пасивність: не йти, не голосувати, сидіти тихо в хаті, що так старався „спопуляризувати“ Петя Певний через „Українську Ниву“.

Цікаво, що „Przegląd Wołyński“ також (як і „Нива“) орґан „санації“, стояв проте цілий час на іншому становищі що до виборів і виказував хибність відтягнення „санації“

Навіть по виборах офіційно підтверджуючи „побіду Бе-Бе“, бо мала кількість голосуючих доводить брак „серіозних“ кандидатів, якими були б. посли з 1-ки, „Przegląd Wołyński“ жалкує:

„Позатим (то є наше „ceterum censeo“) висліди голосування до сенату ще раз ствердили хибність тактики Безпартійного Бльоку, який повздержався від голосування“.

Правда, Волинь вже іначе, ніж до недавна дивиться на польський парлямент. Тоб-то, вона свідома того, що не тільки існуючий, але кожний польський парлямент не дасть нам нічого позитивного; свідома також зовсім іншої ролі українського представництва в ньому, ніж ту, яку вона мала досі. Та ці перевибори треба було розглядати в зовсім іншій площині, де Українці з ріжних причин *мусіли* виграти.

Колиж тепер порівнаємо цифри здобутих голосів кожної листи з подібними минулоразових виборів, то унаглядняється яскраво факт: на Волині помітно зросли радикалізми, як в соціяльному так і національному відношенні.

Коли „Сель-Роб — правиця“ банкротує, — віддаючи проте багато позицій „Єдності“, то це підтверджує повище міркування. Невиразність соціяльної проґрами „Сель-Роб — правиці“ дає можливість на певний час заняти позиції радикальній „Єдності“. Невиразність, а скоріше поплутанність і манівці національної політики ундівців, ведуть за собою побіду українськ. радикалів, що мають виразну лінію, а головне прінціпово її здійснюють. Навіть у досі до певної міри консервативно чи може байдуже настроєної інтеліґенції, тепер помічається зріст радикалізмів, як в переконаннях, так і тактиці. І з цього немаловажного факту, треба зробити відповідні висновки. Мало того, треба подбати про спрямовання їх в належний бік, треба забезпечити їх від манівців, яких приклади дала нам в так великому числі в останніх роках лінія У. Н. Д. О-ння.

Покладені У. Н. Д. О-нням передвиборчі праці та вислід голосування, тільки підтвердили правильність наших думок про причини непопулярности у нас на Волині, як бльоку 18 ки, так і У. Н. Д. О-ння взагалі. Непопулярність бльоку признає вже і сама ундівська преса.

Гідний завваги факт для тих, хто радів з „польскосці кресуф“ — це провал одинокої польської листи „Визволеня“. Також і москалі „с треском“ провалилися, та іначе і бути не могло.

Коли перед виборами ми писали, що вибори мусять виявити слідуючий, дальший етап на полі розгортання національної свідомости, то вислід виборів яскраво надії ті справдив. Бо безперечно дасться ствердити, що Волинь по довгих шуканнях вихідних доріг до кращого завтра найшла їх. Найшла їх у безкомпромісовій національно-незалежницькій лінії.

І опортуністам з ріжних таборів прибравшися навіть в національні „строї“ не вдасться задоволити чи спинити Волинь „подачками“ на дальшому шляху. Віримо що дальший етап буде ще більш яскравим того доказом. — *Ервин.*

З пластунами на шляху.

Травень це місяць пластунів. Це час зустрічі весни, свята Юрія, — патрона скавтів усього світу і перших пластових мандрівок. По зимовому таборуванні пластуни готовляться літувати: випробовують і заправляють сили, лаштують виряд і обмірковують пляни літних мандрівок і таборів.

18. травня був дощ. Але в лісі і на піскових оболонях на північ від Львова за Голоском Великим, що їх пластуни і львівські аматори сонячних купілів прозвали Сагарою, зібралося на „свято весни“ 780 львівських пластунів. Звідки їх стільки взялося і де вони подіваються у Львові — не знаємо. Всеж вони були, таборували в шатрах через ніч на неділю, а в день зробили „дефіляду“ й обмоклі й захляпані болотом і ще з вірою що на другу неділю буде сонце — вернули до Львова.

На другу неділю було справді сонце. Пластуни знову вимандрували зі Львова на Сагару і розбили в лісі свої табори. Тільки, начеб для доказу, що пластуни химерне племя і вибірається на мандрівку радніше в негоду й дощ, прийшло їх тільки сімсот. На просторій лісовій площі поодинокі курені порозбивали свої шатра, намети й шаласи, обгородилися кожний рівцями й плотиками з прибраними зеленю воротами, а по середині кожного табору пластуни поробили з піску, гильок і шишок відзнаки своїх курінів. На великій поляні посеред табору виставили щоглу на прапори і полевий вівтар.

В 11. год. пластові курені уставилися на поляні коло прапору й о. прал. Пясецький відправив полеву Службу Божу. По відправі всі відділи уставилися навколо щогли. Верховний Отаман отворив свято, піднесено національний прапор і завішено на машті прапори Верх. Пл. Команди, Львівського пл. Округу і 32 курінів. Потім говорив „Лісовий чорт“ Фіґоль про свято весни, про пластові вогні на всіх землях України, про те, що пластунський рух це аванґарда, пробоєва чета весни...

Далі Верх. Отаман підніс заслуги й успішну працю львівського пл. округу. Йому у відповідь 700 юнацтва крикнуло „Слава“ і почалася „офіційна частина“. Хоружі виступили з прапорами і пластуни — прихильники уставилися до присяги. По зложенню присяги слідувало іменовання пл.-розвідчиків, пластунів-скобів і розділення пл. відзначень. Вкінці, всі курені уставилися до перегляду і перемашерували перед Верх. Пл. Командою.

Пополудні молоде пластове товариство бавилося. Пластуни грали в кошиківку, уладжували змагання в бігу, приходили до себе в гості, фотоґрафувалися і шулали за собою на „Сагарі“. Увечері розпалили велику ватру. Були промови, деклямації, співи й танки. На святі було богато гостей — „цівілів“. Вони відповідно до свойого віку, поваги, чи настрою бавилися теж разом з пластунами, або дивилися з боку на оцю „забаву в Пласт“ — цей так незрозумілий для більшости громадянства спосіб виховання молоді.

Бож це тільки спосіб виховання. „Велика гра“ як кажуть Анґлійці. „Свята весни“, мандрівки і змагання не можуть бути самоціллю. Вони тільки вироблюють силу „і тіла і духа“ і приготовлюють юнаків до великої *життєвої гри.* І тому пластові провідники мусять дуже вважати, щоб не зайти в цьому вихованні на манівці, не створити з Пласту цілі самої для себе.

— —

В четвер 29. травня спортова комісія при Команді Уладу Старших Пластунів уладила змагання в дружиновім марші за мистецтво курінів УУСП і 10. пл. Округу Львів-Місто. В 6-тій год. ранком зібралися пластуни на площі Сокола-Батька. Відбувся перегляд змагунів та важення їх наплечників (обтяження 10 kg.) Безпосередно перед вимаршом говорив „Янкель“, комендант УУСП про спорт...

До змагань стануло 24 дружини по 7 люда, разом 168 люда. Год. 7·15 почали виходити в одномінутових перервах часу. Найперше йшли старші пластуни (25 км.), далі старші пластунки (15 км.), за ними юнаки (15 км.) і в кінці юначки (10 км.). Пішли всі шосою на Стрий. На площі залишилися тільки судді, нечисленні гості і санітарки...

Год. 8·52 почали вертати. На площі оживлення: дискусії, сподіванки й ворожби. З юначок перша прийшла дружина 33. куріня, друга 2 куріня. З юнаків першим був 7 курінь, другим 1. курінь, третім 51 курінь. Зі Старших пластунок перші прийшли „Ті, що греблі

Sygn. III. 1|Pr. 2 24|30. Wyciąg z Dziennika ogólnego posiedzenia Sądu okręgowego w Przemyślu z dnia 30. maja 1930 r. Nr. 76. W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej. Sąd okręgowy w Przemyślu jako Trybunał dla spraw prasowych, na posiedzeniu niejawnem dnia 30 maja 1930 po wysłuchaniu Prokuratora okręgowego, na mocy §§ 489 i 493 ust. p. k. z r. 1873 orzekł: I. że cała treść artykułu umieszczonego w Nr. 21 wychodzącego w Przemyślu czasopisma perjodycznego „Ukraińskij Hołos“ a to: pod tytułem „Horjacze żelizo“ w ustępie od słowa: „Widczuwajut“ do słowa „neistnuwaniu“ od słowa „Stoimo“ do słowa „pobudowała“ i od słowa „Polszcza“ do słowa „ne może“ zawiera w sobie znamiona występku z §. 308 u. k. II. Konfiskatę powyższego numeru czasopisma Ukraiński Hołos“ jako usprawiedliwioną zatwierdza się, III. że dalsze rozpowszechnianie wyż rzeczonych artykułów jest wzbronione. Zarazem poleca się Redakcji czasopisma „Ukraiński Hołos“ by po myśli § 20 ust. pras. z dn. 17 XII. 1862 Nr. 6 Dz. ust. państw. austr. z r. 1863 treść tego orzeczenia—bez powodów — na pierwszej stronie najbliższego numeru swego czasopisma bezpłatnie umieściła. — Terlikowski wł. r. — Za zgodność: Bieńko.

рвуть“, другі „Санітарка“. З поміж дружин Старших пластунів перше місце добули „Чорноморці“, друге „Вітрогони“, третє „Червона Калина“.

По повороті всіх дружин й останніх мародерів щойно був гамір на площі. Юначки з 33. кур. цілуються з радости, що виграли. Побідні хлопячі дружини проходять самопевно (оскільки позволяє втома) мовляв: „ми-ж мусіли бути першими“. Інші прибиті невдачю вишукують її причини і заповідають „відплату“ на других змаганнях. Повітря насичене сонцем, вичувається високе напняття молодих амбіцій і я не можу віджалувати, що я тільки гість, а не учасник парад, радости й болю пластунів. У вечері, на пластовому фестині роздано побідним дружинам нагороди Команди УУСП, Команди Х-го округу „Червоної Калини“ і дир. Панькова. При цьому був маленький інцідент: завалилася трибуна з Верх. Командою і гістьми. Вона вже була надпалена в листопаді 1928 р., коли невідомі люде спалили вел. трибуну на площі Сокола-Батька.

Так скінчилися перші цього рода у нас дружинові змагання в ході. За ініціятиву в їх уладженню і за те, що до змагань стануло таке число дружин і пластунів Команда УУСП може бути вдоволеня.

Такі змагання дуже добрий виховний, орґанізаційний чинник. Вони вчать іти в одному гурті, не виломлюватися з ряду, піддержувати себе, — і може відкриють молоді забуту просту правду, що як у спорті так і в громадському і національному житті перемагає тільки дійсна власна сила, виробленність і підготованість.

Б. К.

В НЕДІЛЮ 15. ЧЕРВНЯ ц. р. відбудеться традицийний похід на могили Героїв в Пикуличах. Похід вирушить ТОЧНО О ГОД. 2. ПОПОЛ. з катедральної церкви. Хай численна участь Громадянства і установ міста Перемишля й дооколичних сіл, стане свідоцтвом глибокої пошани і культу для Тих, що не жаліли віддати свойого життя в обороні Вітчини.

Інж. Л. КОСТАРІВ.

Марево війни.

II.

Кінець 29-го та початок біжучого року є зворотною епохою в відношеннях американсько-европейського капіталу (а за ним натурально й політики) до СССР.

Нафтовий маґнат Генрі Детердінґ, що мав недавно якусь „довірочну“ розмову з французьким премієром Тард'є висловив в коротких словах свій погляд на Схід Европи. Ось що казав він: „Російський ринок не вистарчає для рівноваги. Держави мусять обмінюватися своїми виробами. Гроші є лише знаряддям обміну. Є анормальним, щоб яка будь країна була тільки продавцем або тільки покупцем. Ось Франція наприклад купує нафту в Росії. Нормально — Росія за одержані від продажі гроші мусить купувати промислові вироби Франції. *Рівновага мусить бути відновлена.*

І от, для відновлення цієї рівноваги, для здобуття нового кольосального ринку, для промислового, торговельного і фінансового капіталів є єдиний можливий вихід — *війна за скинення большевицького уряду* на Сході Европи. Того вимагають економічні умовини, того вимагає безробіття промислово-фінансового капіталу, від того залежить подолання світової економічної кризи з її надпродукцією, безробіттям та непорядками в соціяльно-політичнім життю.

Не важне, яку ціль офіційно буде прослідувати ця війна, під яким правним претекстом вона вибухне, — це все справа політики, що мусить виконати і виконає волю економіки, волю европейсько-американського капіталу та труду. Ми не мусимо занадто довіряти миролюбивим заявам ріжних Ліґ, конференцій, урядів та міністрів. Є завданням політики говорити дуже часто протилежне тому, що думається. Впрочім ця нова війна може бути зорґанізована саме так, що не тільки не буде протирічити всім тим паціфічним заявам, але й буде навіть вестися во імя цього паціфізму.

Всяка війна вимагає двох головних річей — грошей та людей. Можуть бути сумніви що до легкого відшукання цих двох головних знарядів війни; але в данім випадку ці сумніви не мають під собою підстави. Війна за здобуття східно-европейського ринку є занадто рентабельне підприємство, вона обіцяє занадто богато матеріяльних вигод як для промислово-торговельного так і для фінансового капіталу, щоб на неї не найшлися гроші в кількости, яка для провадження цієї війни потрібна. Не треба забувати фактів. В старі часи і тепер капіталістами з великою охотою фінансуються авантюристичні експедиції для здобуття нових ринків-кольоній. Не треба забувати, що навіть ціла Індія була завойована та прилучена до Анґлійської Держави цілком приватним підприємством — Західно-Індійською Компанією — головний директор котрої і був першим індійським ґубернатором... Не інакше стоїть справа й з людськими ресурсами. Є ще богато авантюристичного елементу, спадщини світової війни, який охоче пійде на нову авантюру (бо східно-европейська війна не так грізна та небезпечна, як західна) в передбаченню могучих матеріяльних благ. Міліони безробітних в погоні за куснем хліба (чи то на фабриці, чи то в касарні) є другою резервою війни — і ми не сумніваємось, що ці міліони зуміють знищити „прінціповий паціфізм“ 2-го інтернаціоналу та соціялістичних партій.

Словом, є всі обєктивні умови, при котрих „гармати самі починають стріляти“ і потрібно лише запалити всю цю вибуховину, щоб вона експльодувала... А такого запалу знайти не тяжко... Не тяжко, бо й друга сторона — Радянський Союз, що окупує східно-европейські терени також бажає війни, з власних міркувань.

Після дванайцяти років існування радянської влади можна з певностю констатувати, що ця влада не є в силах ні перевести свого головного завдання — створення соціялістичної республики хочби на теренах однієї держави, ні еволюціонувати в бік нормального політично-економічного устрою... Тепер це добре розуміють і самі керовники комуністичного інтернаціоналу.

Останній крах колективізації сільського господарства та відступ на релігійнім фронті, хронічна все зростаюча господарська криза, брак грошей, занепад комунізму в цілім світі, все це примушує провідників СССР. шукати поратунку в придбаннях зовнішньої політики. А ці придбання не можна осягнути повними договорами з „капітадістичним світом“ або „соціяль-зрадниками“, а лише війною, яка перенесе увагу народних мас на зовні, виправдає „прінціни військового комунізму“ та дасть можливість прихильникам комуністичної диктатури „грабувати награблене“. Війна, це остання ставка радянської влади, яка примушена або визнати повну невдачу всіх комуністичних експериментів, або в випадку вдалої війни запалити всесвітну пролетарську революцію. В гіршім випадку, при програній війні „тріснути за собою — по словам Л. Троцького, — дверми“ і залишити політичну арену „переможеними героями“.

Відсіля береться вся ця радянська балаканина про війну, підготовлення психольоґії радянського громадянства писаннями та промовами про „підготовлюваний похід капіталістів на батьківщину пролетаріяту“, підготовлення сил шляхом будування та придбання закордоном нових танків, кораблів, реґістрацією медичного персоналу, тощо. СССР. готується до війни — бо вона війни бажає. Це бажання та потреби війни з обох боків вже давно привелиб до початків збройного конфлікту, але... обоїм сторонам доводиться рахуватися з опінією світу та з підписаними ними ріжними мировими пактами, які ставлять в дуже некористне положення кожного, хто цю війну роспочавби. Тому обидві сторони невтомно балакають про свій пацифізм та про свою приязнь до сусідів, але обі сторони використають перший ліпший випадок, щоб оголосити себе „нападеними“ та що вони тільки „обороняються“.

Залізна Орґанізація.

(Про „Фашістівську Ліґу Північної Америки“)

Лист з Нюйорку.

В Півн. Америці існує від ряду літ орґанізація, яку покликав до життя Мусоліні. Вона охоплює всіх італійських еміґрантів в півн. Америці, без огляду на те, чи вони являються ще італійськими, чи вже американськими горожанами. Завданням цеї орґанізації є підпорядкувати італійську американську еміґрацію під накази фашистівського уряду Мусолінія, звязати еміґраційний елемент якнайтісніще з матірним краєм, зберегти його від винародовлення, а головне виховати цей еміґраційний елемент так, щоби він був глибоко свідомий того, що еміґрація не є призначена на те аби лише себе особисто або Америку збогатити, але передовсім на те аби почувати себе до обовязку вірної служби своїй батьківщині і стремліти до її збогачення.

З тою метою „Фашистівська Ліґа Півн. Америки“ заснувала цілий ряд фашистівських шкіл та цілий ряд ріжних установ в півн. Америці, які виховують і втискають італійську еміґрацію в рямці залізної орґанізаційної дисципліни. Сьогодня розпоряджає фашист. Ліґа такими впливами та силою, що ті американські Італійці, які намагаються звільнитись від наказів фашистівського краєвого уряду заслонюючись авторитетом свойого американського горожанства, бувають успішно нищені шляхом бойкоту а навіть терору з боку місцевих, американських фашистівських орґанізацій. Ані в Америці, ані тим більше в Італії не може італійський еміґрант сховатись під покришку чужого, в даному випадку американського горожанства. Коли, наприклад, італійський еміґрант вертає чи приїздить у відвідини до Італії, то його не минає обовязок відбуття військового вишколу в італійській армії, дарма що він покликується на своє американське горожанство. Всі італійські еміґранти є обложені податком, який виносить 13 долярів річно від особи. Окремим податком є обложені нежонаті (так як в краю) і то в однаковій мірі ті, що уродилися в Італії як теж і ті що уродилися вже в Америці.

К-н.

✝

ПЕТРО ХОЛОДНИЙ

один з найкращих українських артистів-малярів і визначний громадський діяч помер у Варшаві в суботу дня 7. червня ц. р. в 54-ому році життя. Похорони покійного відбулися у вівторок 10. ц. м. о год. 6. вечером.

Від Адміністрації:

Зі слідуючим числом здержуємо висилку нашого часопису всім тим передплатникам, котрі до тепер не вирівнали передплати.

До нинішного числа долучуємо чеки на передплату.

ЄВГЕН ОНАЦЬКИЙ.

Дві революції.

Ще в 1923 р. Дімон Вільден писав в „Nation Belge“: „*Молодь, яка не подивляє Мусолінія, подивляє Леніна. А Леніна вона подивляє через те, що се диктатор*“... (ЛНВісник, 1924, I. с. 58)

Багато з того часу води сплило і багато з тою водою сплило й подиву до Леніна. За те багато зросла й сила подиву до Мусолінія. Тільки джерело того подиву треба, на мій погляд, бачити не в тому, що Ленін був, а Мусоліні є ще й досі — диктатор, а в тому, що обидва вони були вождами й ідеольоґами найцікавіщих революцій, що їх зазнавало останнє століття. Обидва вони розколисали величезні людські маси, обидва вони зворухнули саме дно людської душі, ставлячи в світовому розмірі цілком нові розрішення найважніщих соціяльно-політичних проблєм, — обидва вони видавалися людству його новими Пророками...

Я кажу — в світовому розмірі... І коли сей вираз що до большевицької революції не викликає жадних сумнівів, то що до фашистівської — сумніви сі досить сильні. І то тим більше, що самі її проводирі дуже довгий час стояли на позиції ніби цілковитої національної виключности, проголошуючи повсякчасно, що — фашизм — крам не для вивозу. В сьому була його велика хиба, але й його велика сила. В боротьбі зі всіма своїми ідеольоґічними ворогами — — комунізмом, масонством, світовою плютократією та демократичним лібералізмом, що роспоряджали і роспоряджають всіма засобами інтернаціональної орґанізації й пропаґанди, вельми трудно й невигідно обмежуватися певною територією. Виростаючи природньо з самої народньої гущі і пересякнутий її національним духом, фашизм не потрібував сліпого дотримування певних ідеольоґічних доктрин, а еволюціонував і розвивався відповідно до потреб і можливостей тих національних мас.

Але саме в останні часи, фашистівські проводирі, ствердивши зміцнення свойого становища на внутрішньому фронті, де не залишається буквально ні одного ворога (окрім хіба поважного економічного чинника, — спільного ворога всіх теперішніх европейських урядів,) вирішили присвятити більшу увагу поширенню фашистівської ідеольоґії на зовні. Мусоліні останню свою промову в Міляно (20 травня б. р.) закінчив впрост многозначними словами, що „Фашизм з успіхом прислужиться більшому щастю цілої Европи“.

Таким чином, експансивний характер фашистівської революції офіційно і вельми авторітетно стверджується. Мова йде, розуміється, про експансію, про так званий „імперіялізм духа“, що ми над ним вже спинялися в одному з попередніх дописів. Дійсно, приходиться ствердити, що сей новий італійський імперіялізм знаходить для себе в сучасній Европі такий підхожий ґрунт, що з боку Італійського Уряду було би національним злочином його не використати, — і то тим більше, що тим часом, як ідеї большевицької революції розсіваються по світу головно в наслідок неймовірної активности московських імперіялістів, що не спиняються перед ніякими грошевими й людськими витратами і для своєї пропаґандної мети зорґанізували спеціяльний кольосальний механізм Комінтерну, — фашистівські ідеї самі переходять в загально-европейську свідомість, а головно в свідомість жадібної до акції молоді, — ніби навіть проти волі італійських фашистів, — просто в наслідок студій, ознайомлення, констатування фактичних результатів, — в наслідок жадання наслідувати.

Наслідувати — що? Фашизм, як метод? чи фашизм — як ідеольоґічну систему? чи фашизм в цілому?

Мусимо зазначити, що навіть „Антієвропа“, орґан молодих фашистів, які власне завдалися поширювати фашистівську ідеольоґію на цілу Европу, проголошуючи: „Ми хочемо фашистівської Европи, — фашистівської духом, антидемократичної, антискептичної, сміливої!“ — навіть „Антієвропа“ поспішається зазначити, що „ті чужоземні іміта ції фашизму, які спостерігалися дотепер, являлися по більшости хибним імітованням фашистівського прикладу і зразку. Щоби в сьому переконатися, досить звернутися до перегляду тих клясів населення, які являються їх життєвим нервом і які накладають на них свою особливу психольоґію. Тим часом, як наш фашизм народився з дрібної буржуазії та в великій частині з простого народу (головне селянства) і знаходив майже завжди симпатії у великих промисловців та у вищого духовенства, за кордоном він народжується головно серед великої буржуазії та аристократії, тим часом, як промисловці (переважно звязані ліберальною традицією) і всі нищі кляси населення ставляться до нього з недовірям. Загалом італійський фашизм є істотно революційний, тим часом як закордонні „фашизми“ — істотно консервативні. Наш фашизм, являє собою порив народу, що мусить ще здобувати свою позицію і гідність в світі, а „їх“ фашизм уявляє з себе вимогу народів, що вже „здобули“ своє, та аристократій, що вже давно встановилися, затримали речі такими, якими вони існують.. Певно, що се їм не вдасться! Світ іде наперед... (Антієвропа, 1929, I. с. 39).

Так, власне світ іде все наперед і тому його признання та симпатії виграє й здобуває лише той, хто простує разом зі світом, або бодай випережає й підганяє його, вносячи в життя цілком нові елементи, — але в усякому разі не затримує ходу його поступу, а тим меньше — повертає його назад. Лише з цієї точки погляду ми хочемо дивитися на кожну „революцію“, лише з цієї точки ми хочемо відзначати її відмінність від „контрреволюції“. І тому визнаємо за великих революціонерів не лише тих, що проводять народніми масами в наступі проти фортець віджилої тиранії окремих осіб чи окремих клясів, але також і тих, хто як Коперник, Христофор Колюмб, Петро І Російський повставали проти вузького світогляду своїх сучасників і примушували їх приймати на увагу цілком нові елементи життя, що зрештою приводили до цілковитої його трансформації. Проте, кожна така революція вимагає важкого зусилля для звільнення від усього того, в що перше вірилося і що поважалося, і тому кожну революцію роспочинає звичайно лише активна смілива *меншість*, бо маса в цілому є завжди консервативна: почасти — з лінощів, почасти зі страху, почасти — з привички, почасти — з інертности, — до того-ж вона не здатна *вигадати* щось нового, що могло би прийти на зміну віджилого старого. Більш того, кожна революція зачіпає й руйнує звичайно стільки найріжнородніщих інтересів — головно пануючої кляси (чи народности) яка роспоряджає, всіма засобами впливання на громадську опінію країни й світу, — що всякій революції приходиться найперше витримувати величезну інтенсивну боротьбу в середині, — боротьбу, в якій виміряється життєвість і сила нових *ідей*, що ними живе ота революція. Старі ідеї бороняться завзято, єдиним спільним фронтом, — і чим більш нові ідеї відходять від загально прийнятих, чим більшою ломкою життя вони загрожують, тим натурально боротьба є завзятіщою. Тому, наприклад, російська революція в першому свойому добольшевицькому періоді викликала була спершу загальну симпатію, бо вона мала наблизити життя Росії до зразків демократично-ліберального життя в цілій Европі. Але цілком інакша доля судилася за те російській більшовицькій і італійській фашистівській революції. Перша з них, хоча й виходила з загально прийнятих „несмертельних“ прінципів французької революції 1789 р. — „братерство, свобода і рівність“ — загрожувала таким радикальним пристосовуванням сих прінципів, що наводила ляк на ліцемірну Европу, яка в теорії — хоч вклонялася прінципу „Рівности“, та на практиці прокладала неперехідні безодні поміж капіталом і працею; вклонялася прінципу „свободи“, але фактично давно вже вспіла вивітрити його від всякого конкретного змісту, перетворивши його в порожну абстракцію; покланялася прінципу „Братерства“, але Версальським миром довела найкраще, як його розуміла. Щож до другої — фашистівської революції — то тим власне, що вона пішла рішуче проти сих „несмертельних“ принціпів, доводячи цілу їх лицемірність і непридатність для практичного життя, доводячи їх *перестарілість* для нового людства і вказуючи нові розрішення соціально-політичних проблєм життя, користуючись разом з тим „середневічними методами“ боротьби (культ сили, активности, самоповаги) і персоніфікуючись в Диктатурі, — тим самим вона була визнана „контреволюційною“, реакційною, небезпечною для дальшого поступу людства. (Д. б.)

ПРОЦЕС УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙСЬКОВОЇ ОРҐАНІЗАЦІЇ.

1. тиждень росправи.

Зізнання підсудних.

Другий день. Вівторок, 27. V. 1930.

Роман Йосиф Біда, зізнає перший. Акт обвинувачення закидує йому переведення найбільш замітного акту саботажу на „Сх. Т.“ — іменно, висадження у воздух павільону заряду „С. Т.“, що-як відомо — було получене з пошкодованням уряднички Штрайтівної. *Р. Й. Біда,* 24 роки, кінчив українську ґімн., римо-католик. Визнає свою приналежність до УВО. Мету УВО означує: *створити українську соборну державність,* вичислює всі землі, що увійдуть в склад Української Держави. До УВО вступив в 1928 р. Покищо, УВО не має на меті викликати збройне повстання і в існуючих умовах, обмежується дочинних демонстрацій і маніфестацій виконуваних шляхом терору і саботажів, щоби звернути увагу цілого світа на тяжке поневолення Українців під Польщею. До вини не почувається, бо слухав лише приказів своєї команди і виконував свій обовязок. Заперечує цілий ряд закидів акту обвинувачення щодо поодиноких конкретних робіт, які неначебто він виконав чи виконував. Летючок по траґічній смерти Бесарабової не поширював. На вишколи членів УВО не ходив. Жадного замаху на поліц. коміс. Федунішина і Оґродніка не плянував і не підготовляв. На запит прокуратора, чому одначе підсудний зізнав на поліції, що цей аґентат на Федунішина і Оґродніка він *таки* плянував і підготовляв, Біда заявляє, що все, що говорив на поліції зізнав

під терором

а перед слідчим суддею свого зізнання не відкликав, бо слідчий суддя переслухував його на поліції і Біда не був певний, чи це не поліцийний аґент, який під слідчого суддю лише підшивається. — В справі „Східних Торгів“ виконав лише підрядні розвідочні доручення, одначе сам акту саботажу не переводив. Заперечує, неначеб він був тим чоловіком, що віддав в павільоні Заряду „С.Т“. валізу до переховання, в якій була скрита пекольна машина. Стверджує, що заніс якийсь матеріял від „магазинера знесінського арсеналу“ до Акад. Дому, де віддав цей матеріял якомусь незнайомому чоловікові. Потім, стрінувся з Терещуком і Вациком, пішли на „С. Т“. і зрекоґноскували стайні, де мала бути підложена бомба. Вистарався для всіх трьох білети вступу на „С. Т“. В дні отворення „С. Т“. стрінувся з Терещуком і Вациком коло цегольні на вул. Пелчинській і чекали на того чоловіка що їх звербував. Коли стрінулись, цей чоловік післав його купити валізку. Біда купив валізку, віддав її, а сам пішов до Стрийського парку. Потім вступив до крамниці Маслосоюзу на вул. Зиблікевича. Потім відїхав на вул. Льва Сапіги. На запити предсідника суду, обвинувача і суддів вотантів, чому він зізнав в слідстві, що це *він* заніс валізку до павільону „С. Т“. Біда відповідає, що на поліції ці зізнання на ньому вимусили, а перед слідчим суддею цих зізнань не відкликав, бо не був певний чи його знова не віддадуть на допити поліції.

По скінченню допиту Біди, обор. *др. Старосольський* ставить внесок, щоби на підставі § 251. вилучити поліцийних аґентів і їх матеріял у справі зізнань, з дальшого тягу процесу. Трибунал відсуває рішення в цій справі на пізніще.

Тарас Крушельницький, 21 літ, син відомого письменника і ред. „Нових Шляхів“ Антона Крушельницького, студент університету. Визнає, що приналежав до УВО. Вважає, що в умовах польського поневолення кожен Українець повинен бути членом УВО. Мета УВО: *вибороти Українську Соборну Державу.* Через те, що збройне повстання в сучасну пору неактуальне, теперішнє завдання УВО обмежується до широкої протестаційної акції шляхом терору і саботажу і до культурно-освітної роботи серед найширших народніх мас. Сам підсудний працював в культурно-освітнім секторі УВО. Його конкретне завдання було, національно освідомлювати блищі околиці Львова, особливо Знесіння де є богато кацапів. Нема жадного українського культурно-освітного товариства, якого-б він не був членом. Освідомлююча робота приходилась йому тим легче, що був диріґентом хорів і стрічався з українськими масами. Запитаний про політичні переконання, заявляє, що був крайнім соціялістом але згодом перейшов до табору українських націоналістів. В УВО панувала трійкова система; до його гуртка належали Кирилюк і Терещук. Він їх заприсяг. На запит — хто його заприсяг, підсудний відмовляється відповісти. Заперечує, неначеб вербував інших осіб до УВО; також їх не заприсягав. Жадних експропріяцій у Винниках ані сам ані з кимось спільно не плянував. Заявляє що всі поліційні обвинувачення є

вимушені поліцією

а потвердив він їх тому, що його на поліції в нелюдський спосіб

били.

Дня 16 го вересня 1929 р. в 11 год. в ночі прийшов до його келії аґент Ковальські і забрав до переслухання. Ввели його до кімнати, де світилася електрична жарівка обвинена темно-червоним папером. За столом сидів поліцийний аґент Радонь і ще якийсь осібняк. Ці аґенти почали підсувати підсудному ріжні питання, на які він не міг очевидно відповісти. Тоді за спиною підсудного стануло двох аґентів. Підчас коли третій питав, накинули на голову підсудного коц чи мішок, перекинули на лавку, скинули черевики і скарпетки і почали бити в пяти. Потім відвели підсудного до вязничої келії і заявили, що цей раз дістав 50 буків, завтра дістане 100, післязавтра 150 — аж поки почне говорити те, що їм буде потрібне. На другий день, о тій самій порі привели підсудного до тої самої кімнати де було ще червоніще світло. Підсудний завважав, як Ковальські і ще якийсь осібняк стають за його плечима. Догадався про їх наміри і заявив, що на всі питання відповість по бажанню аґентів. Тоді йому підсунуто папір і він списав усе що хотіли мати. Біля свого підпису підсудний поклав дві букви: П. П. На це на поліції не звернуто уваги, щойно підчас росправи, підсудний пояснює їх значіння:

„під примусом“.

Підсудному заборонено звернутися за допомогою до вязничого лікаря. Також перед слідчим суддею спочатку не відкликав вимушених зізнань, боючись що його завернуть на поліцію. Підсудний заперечує неначеб він ненавидів Поляків; саботаж і терор вважає лише формою протесту перед світом. Причиною повстання УВО не є ненависть до поляків і шовінізм, але тільки традиція визвольних змагань.

Допит і постать підсудного, його простї, ясно сформульовані думки і вислови і глибина переконання зєднують йому на салі щирі симпатії.

Третій день. — Середа 28. V. 1930.

Володимир Попадюк, 29 літ, студ. унів. До УВО не належав. Про УВО знає з часописів. З ідеольоґією УВО погоджується. До УВО не вступав не почуваючись на силах сповнювати завдання орґанізації. Катеґорично заперечує неначеб він носив орґанізаційний псевдомім „Гуртак“, не розуміє, як інші підсудні могли казати, що „Гуртак“ це він. Доказує в справі „С. Т“. своє алібі (в той час був в Коломиї). Обвинувач намагається збити алібі підсудного. На поліції в підсудного вмовляли, що він обовязково „Гуртак“. Був арештований 16-го. 17-го переслуханий у слідчого судді. Заперечив всі закиди. Тоді його далі залишили в поліційних арештах. Дня 18-ого о 9 вечір аґенти забрали підсудного на гору, до якоїсь кімнати. Поводились з ним як з худобою. Відчитували якісь протоколи і веліли їх підсудному підтверджувати. Очевидно, він заперечував. Тоді його відведено назад до келії, а аґент, що його відпроваджував заявив при кінці:

„Czekaj, będziesz ty śpiewał tak jak my zechcemy“.

Того самого вечера десь біля 11 вечера його заведено до кімнати де світилась жарівка обвинена червоним папером чи сукном. Казали сісти перед столом, за яким сидів якийсь пан в окулярах. За підсудним станули аґенти. Коли підсудний далі заперечував питання, йому накинули на голову коц, звязали і перекинули на лавку. Один з аґентів тримав підсудного за голову, другий за плечі, третій скинув черевики і скарпетки і почав бити в пяти. Били так довго, аж підсудний зімлів. Коли опритомнів, на колінах зійшов сходами до іншої кімнати і там йому веліли мочити ноги у ведрі з водою. Після того, підсудного відвели до келії і тут один із аґентів заявив йому:

„Umrzeć nie umrzesz i żyć nie będziesz i będziesz śpiewał jak my zechcemy“.

Такі побиття повторились кілька разів. Чим далі, тим вони робились гірші. Завжди підсудного стрічали глузуванням, сміхом і висловами, яких на салі не є в стані повторити. Раз заявили йому, що хай в суді не шукає справедливости, бо трибунал і судді присяжні і слідчі — все це манекіни й вони робитимуть все це, що скаже поліція. Раз по биттю, підсудного копнув якийсь аґент так сильно в живіт, що він довго хорів на шлунок. Підсудного дусили якимсь шнуром чи рушником, домагаючись потвердження ставлених питань. Це систематичне катування підсудного врешті зломано й він йдучи по лінії найменшого опору, погодився все підтверджувати.

До лікаря не голосився, бо грозили новими побоями. За те признався до побоїв новому управителеві вязниці. Побоями вимусили на ньому, що він „всипав“ Мостовича і панну Волощаківну, хоч був свідомий що вони цілком невинні. Тих двоє арештовано, але скоро й випущено. Про „С. Т.“ і взагалії акції УВО нічого не знав і не знає.

Михайло Терещук, 24 роки, ґімн. абітурієнт. Визнає свою приналежність до УВО. До орґанізації втягнув його Крушельницький. Про УВО знав з часописів, а від Крушельницького ще й те, що УВО ділиться на сектори культ-освітний і терористичний. Належав до сектора культ-освітного, працював в тім напрямку на Знесінню, в ріжних українських товариствах. Крушельницький заприсяг його і Кирилюка в своїм домі на вул. Пісковій. Наорлевича і Попадюка при цім не було. У випадку „Сх. Т.“ — виконав підрядні доручення. Разом з Вациком і Бідою оглянули терен на Сх. Т. (стайня на коні). Мав дня 7 вересня віднести на Сх. Т. якийсь пакунок. Дня 7 вересня, він Вацик і Біда стрінулись коло цегольні на вул. Пелчинській, тут чекали на четвертого незнайомого добродія, що мав принести цей пакунок. Цей добродій не прийшов, одначе пізніще вони з ним таки стрінулись. Зайшли до шинку на вул. Кохановського. Незнаний добродій вислав Біду за валізкою а сам залишився з ними. За хвилю Біда вернув з валізкою. Її взяв незнайомий добродій, вийшов з нею і за хвилину вернув знова. Тоді вийшли зі шинку, Біда по дорозі десь згубився, а цей добродій з валізкою завів їх на вул. Замойського. Тут і Терещук і Вацик дістали по пакункови і мали їх відвезти на Сх. Торги. Що в тих пакунках було — не знали. Обвинувачений Терещук всів з тим пакунком до трамваю. На вул. Понятовського висів і тут йому пакунок в руках розірвався. — Жадних плянів Знесіння не робив, жадних вишколів УВО не переходив. Дня 10. II. 1930, відкликав всі свої зізнання, бо там було богато неправди, яку зізнав під примусом. Читали йому ті зізнання, які мав складати. Поліційні аґенти, над ним знущалися і заявили, що з ним зроблять те саме, що з Бесарабовою і підсудний під примусом все потверджував.

Іван Вацик, рільник зі Знесіння, 32 роки. До УВО не признається, присяги нікому не складав. Про УВО чув, вважає що це продовження Українських Січових Стрільців. В справі „С. Т.“ оповідає те саме що й Терещук: про зустріч з Бідою коло цегольні, про шинк на вул. Кохановського і др. Що в тім пакунку було, що він його мав віднести на С. Т. і поставити в означенім місци, цього підсудний не знає. Припускав, що люди, які йому казали цей пакунок нести, це члени УВО. Згодився пакунок занести, бо думав, що його приймуть до УВО. Коли побачив, що трапилось з пакунком Терещука, заніс свій до Стрийського парку і там покинув. Від „маґазинера арсеналу“ Махницького заніс раз на приказ, якись пакунок до Наорлевича; там були капслі. Попадюка не знає.

Йосиф Наорлевич, огородник зі Знесіння, 23 роки. До УВО не належав, хоча під примусом зізнав на поліції, що належав. Про УВО чув з часописів, Сурми не діставав і не читав. В справі „*Сх. Т.*“ — описує свою ролю так: Вацик приніс до підсудного пакунок і заявив, що до нього прийде Кирилюк і скаже, що з тим пакунком має зробити. Пізнійше прийшов Кирилюк і казав цей пакунок занести до Акад. Дому, на І. пов. Наорлевич це виконав, але в Акад. Домі не бачив жадного „Гуртака“. В кімнаті, куди йому сказали йти застав двох панів, високого і низчого. Але це не були ані Біда ані Попадюк. Коли віддав пакунок, йому сказали піти до Терещука й переказати, щоби прийшов до Акад. Дому. На тім його діяльність в УВО вичерпалась. На поліції його примусили сказати, що він брав участь на сходинах УВО, що їх уряджував на Знесінню Крушельницький; також, що плянував замах на аґента Оґродніка і комісара Федунішина і що заміряв робити у Винниках експропріяцію. Били його 4 рази, в подібний спосіб як Попадюка і Терещука, в тій самій обстановці.

Четвертий день. — Пятниця 30 V. 1930.

Володимир Махницький — 28 літ, машиновий механік, заперечує свою приналежність до УВО. Був тільки членом „Лугу“ на Знесінню. Про УВО читав в часописах, цілей УВО близче не знає. На просьбу Кирилюка переночував у себе якогось Урбанського. Про це що Урбанський мав бути краєвим командантом УВО нічого не знає. Раз цей Урбанський прийшов до його з якоюсь панною із пакунком і просив підсудного щоби він цей пакунок заховав. Потім Урбанський зник, а ця панна, що з ним прийшла — її назвиска не знає — ще кілька разів приносила пакунки, якусь течку, тощо. Що в тих пакунках було — не знає. Жадним „маґазинером знесінського арсеналу УВО“ не був. Згодом, ця панна привела зі собою Біду і заявила, що ці пакунки забере Біда. Біда справді приходив по ті річи і десь їх виносив—мабуть до Кирилюка. Предсідник звертає підсудному увагу, що він знав про знесінську ґрупу УВО, до неї належав, знав про пляни замаху на Федунішина і Оґродніка, і тд. Махницький заявляє, що так йому веліли зізнавати на поліції. Колиж він на поліції відмовляв зізнань, його збили так що підсудний

оглух на одно ухо.

У слідчого судді зізнавав так само, як на поліції, бо боявся, що коли відкличе поліційні зізнання його знова відставлять на поліцію. На це вотант радник Шлезановські:

„w to, co pan mówi nikt panu nie uwierzy!“

Йосиф Кирилюк, 25 літ, лісничий зі Знесіння. Скінчив 6 кляс в укр. держ. ґімназії у Львові. Оженився і мешкав у свого тестя. Визнає свою приналежність до УВО. Звербував його Крушельницький. Заявляє, що УВО стремить до відбудови Української Держави. Називає всі землі Соборної України, які увійдуть в склад У. Д. Працював в культурно-освітнім секторі УВО. Сурму читав раз, на Кайзервальді в своїй „трійці“, отже з Крушельницьким і Терещуком. В слідстві зізнав під терором, що його до орґанізації втягнула Шушкевичівна, одначе це неправда. Раз дістав доручення, що має стрінутись на вул. Пекарській з Бідою і „Гуртаком“. Стрінув їх, але на запит прокуратора, катеґорично заперечує, що „Гуртак“ це Попадюк. Заперечує також рішуче, неначеб знав щонебудь про пляни замаху на Сх. Торги і атентати на Федунішина і Оґродніка. Наслідком частих поліційних побоїв зізнав на поліції, що „Гуртак“ це Попадюк і „всипав“ невинну Шушкевичівну. Катеґорично заперечує, неначеб Шушкевичівна намовляла його вступити до УВО і обіцювала за це посаду. Відносні пакунки він заніс до Акад. Дому, думаючи, що це якась збірка на політичних вязнів.

Стефанія Шушкевичівна, має 21 літ. студ. 3 року університету. Студіює ґеоґрафію. Її зізнання викликують помітне заінтересовання. Підсудна, гарна смаглява чорнявка, походить з мішаної родини. Батько і трьох її братів — Поляки, мати і сестра, Українки. Брати — „harcerze“, вона — пластунка. Підсудна не відповідає на запити про близчі домашні стосунки. До УВО не належала. Сурму читала. В замаху на „С. Т.“ не брала жадної участи. Також не споряджувала бомб, ані не рисувала жадних плянів. Про пляновані атентати на Федунішина і Оґродніка нічого не знає. Підсудна від самого початку до нічого не призналась. Її зізнання викликують дуже додатне враження.

Пятий день. — Субота, 31. V. 1930.

Роман Качмарський, 23 роки, скінчив учительську семинарію, по смерти батька веде свою крамницю зі взуттям у Львові. Визнає свою приналежність до УВО. Мета УВО: створення незалежної соборної української держави. Для цього треба підготовляти збройне повстання проти окупантів, отже і проти Польщі. Сурму читав, по прочитанню палив. Нових членів до УВО не притягав, отже заперечує закид, неначеб звербував Огородника і Онишкевича. На поліції зізнав це під загрозою побоїв. Про пляни УВО відносно Сх. Торгів, Оґродніка, Федунішина і тд. нічого не знає. Всі ті зізнання вимусила поліція. Також невідомо йому нічого про пляновану експропріяцію у Винниках. Був доволі часто арештований, отже в звязку з нападом на почту при ул. Глибокій (за що відсиджує тюрму його молодший брат), за вибух бомби в Слові Польськім, тощо. Доказує, що активно в УВО, в останніх місяцях не міг працювати, бо на це не дозволяли йому родинні відносини.

Михайло Колодзінський, студ, 28 літ, служив в польській армії, має степень підхорунжого. До УВО не належав, хоч ідеольоґію і цілі УВО знає і з ними солідаризується. Про пляни відносно Оґродніка і Федунішина нічого не знає, також про плянований замах на С. Т. Заявляє, що він з політичних переконань — націоналіст. Програмою націоналістів є вироблення сильних українських характерів, розбуджування і скріплювання національної свідомости, вщіплювання між Українцями почуття національної єдности. Збройне повстання тепер для націоналістів не актуальне, бо воно в існуючій ситуації виключене. Націоналісти працюють над політичною підготовкою всеукраїнського визволення. Орґаном націоналістів є „Розбудова Нації“ яка, виходить в Празі але в Польщі не має дебіту.

Лев Гошовський, 23 роки, інтроліґатор. Належав до „Лугу“ і „Просвіти“. Заперечує свою приналежність до УВО. Ідеольоґії і цілей УВО не знає. Сурми не читав. Не знав нічого про існовання „знесінської ґрупи УВО“ і про її терористичні пляни. На жадні сходини УВО ніде не ходив. Все це зізнав на поліції під загрозою побиття.

Володимир Лемішка, 23 роки, бухальтер. До УВО не належав, на виклади УВО на Кайзервальд не ходив. Крушельницький присяги від него не відбирав. Підсудний зізнав на поліції, що раз прийшов на вул. Кубалі, де стрінув „Гуртака“, Онишкевича, Качмарського і ще якусь панну, і що всі були потім на Кайзервальді та сиділи над пляном Львова що його приніс Качмарський. Все це зізнав наслідком

тяжких побоїв.

Подібно як у випадку Попадюка і інших його привязали до лавки і били в пяти. За деякий час хтось прийшов до салі запитав: ileście mu dali? Інший голос відповів: „64“. „To dać mu jeszcze 120 a będzie mówił prawdę.“ Підсудного катували дальше, аж доки він зімлів. Потім підтверджував все що бажали. Катеґорично заперечує, неначебто скаржився перед якимсь аґентом що УВО йому нічого дотепер не дала хоч обіцювала ріжні благодати, а натомість впакувала його до криміналу. В тім місци встає *Біда* і заявляє, що УВО не тільки ніколи нікому нічого не обіцювала але навпаки, всім членам завсіди звертала увагу перед вступленням до УВО на тяжкі консеквенції, які приналежність до УВО зі собою приносить. Підсудний *Крушельницький* підтверджує заяву Біди.

2. тиждень розправи.

Шестий день. — Понеділок, 2. VI. 1930.

На самому початку розправи заявляєся др. Старосольський в імені усіх оборонців проти незгідних із правдою поголосок, що їх злобні уста повторяють в кулюарах суду. Суттю цих поголосок є неоправдане підозріння, начеб то УВО плянує атентат на представників суду, які проводять процесові. В імені оборонців, які вважалиби неможливим сповняти свої обовязки в атмосфері тенденційних сплетень, прохає др. Старосольський трибунал звернутися до поліції із запитом, на

скільки та чиби можна згад. поголоски виправдати. Прохає таксамо провірити в публики карти вступу. Нараду над внеском оборонців трибунал відложив на пізніще. Слідують допити решти обвинувачених:

(Предсідник. суду Яґодзінський раз у раз звертає обвинуваченим увагу, що куди ліпше для них буде, якщо будуть зізнавати по польськи).

Стефан Мирослав Огородник, 21 років, студ. муз. школи ім. Лисенка у Львові. До вини не почувається, до УВО не належав, про пляни „знесінської ґрупи" нічого не знає. З обвинувачених знає тільки Р. Качмарського. Качмарський його до УВО не втягав, жадним розвідчиком в УВО підсудний не був. У слідстві говорив інакше — з огляду на це, що його нелюдськи били.

Юрій Онишкевич, 21 років, абсольвент торговельної школи. До УВО не належав. Про пляни знесінської ґрупи нічого не знав. Знав і бував у Качмарського, але з ним про УВО ніколи нічого не говорив. Сурми з ним ані сам не читав. На поліції зізнавав інакше. Знова наслідком побоїв.

Ярослав Кульчицький, 24 років, абсольвент учит. семин. У. П. Т. Родом з Винник. До УВО не належав. Сурми не читав крім одного числа, що його найшов випадково в домівці винницької Просвіти. Знав Крушельницького. Про УВО вони ніколи не говорили. Політикою підсудний не займався. Підсудний позичив собі раз на Різдво револьвер у Т. Крушельницького, хотів на святах постріляти на параду. Про замах на Сх. Т. нічого не знав, ані не говорив йому Крушельницький нічого про підпалення ліса у Винниках і пляновану експропріяцію. В слідстві зізнав інакше, бо *його били.*

Ярослава Клішівна, 22 роки, з Буковини. Працювала в адміністр. „Червоної Калини" і „Літературно-Наукового Вісника". До УВО не належала. Підсудна відмовилась від зізнань на поліції, всі закиди і обвинувачення заперечила. Махницького не знає, з жадним Урбанським до него не ходила. Підчас ревізії забрано у неї леґальну літературу.

Доказове поступовання.

Після переслухання обвинувачених приступлено до доказового поступовання. Насамперед відчитувано кілька годин підряд статті зі „Сурми", між іншими про: *„Мовчаливість"* („Сурма", ч. V—VI. з 1929), *„Як заховуватись підчас інвіґіляції"*, Літоґрафовану брошуру *„Сильний характер"*, і в польському перекладі статті: *„Бомби впали знова"* і п. з *„Про зізнання"*. Предсідник звертає особливо на останню статтю увагу суддів присяглих, щоби цим шляхом доказати, що говореннє підсудних про побої, відкликування зізнань, і заперечування на розправі є вислідом тактики УВО і сліпим виконуванням орґанізаційної інструкції.

Семий день. — Вівторок 3. VI. 1930.

Зізнають свідки, що в критичному дні перебували близько місця вибуху бомби.

Марія Штрайтівна, 21 літня урядн. „східних таргів" — полька. Заприс. Вона є головною пошкодованою. Бомба вибухла під її столом тоді, коли вона сама була в кімнаті. В шпиталі пробула несповна три місяці. Заступник її др. Футима домагається відшкодування за січень, втрату зарібку та тревалі шкоди на тілі. На домагання предсідника вказати між обвинуваченими на того, котрий в крит. дні був у її бюрі, телефонував і випитував про безплатні картки вступу, свідок уважно переглядає обличча усіх арештованих, однак без висліду.

Софія Ротівна, трицятьлітня касієрка, полька. Заприс. Описує дрібничково наслідки вибуху. Ні по голосі, ні по вигляді не може пізнати Біду, як того, що передавав її валізу. На питання предсідника Біда признає, що в слідстві показав на Ротівну, кажучи, що передав її валізу. До цеї брехні змусили його однак побоями. Тепер заперечує.

Ізабеля Ценська, урядн. сх. торів, полька, заприс. Оповідає про вибух. Пізнає Біду, як того, що крутився напередодні вибуху попід її вікном. Біда мав бути тоді в білому тренчковті, без капелюха та з пакунком завиненим у ґазету під пахою. В слідстві зізнала, що цей мущина був високого росту та бльондин, коли тимчасом Біда не є ані високий ані не має бльонд волосся (шатин із рудавою закраскою). У вияснюванні цих суперечностей свідок плутається. Таксамо в слідстві зізнав свідок, що цього мущину затямила собі по обличчі, на якому виднїло пригноблення, тепер-жеж пізнає Біду не по обличчі але по вбранні. Крім цього свідок у кождому свойому переслухуванні інакше зізнає про краску убрання. Др. Старосольський прохає її рішитися вкінці на ясну або темну краску вбрання. Свідок відповіди не дає. Гідним уваги є те, що підчас конфронтації з Бідою на площі східних торгів, свідок заперечив, начеб то Біда був згад. незнайомим мущиною. Тепер-жеж майже по році свідок „рішуче" твердить, що незнайомим мущиною був Біда. Зізнання свідка та її поведінка викликують прикре враження злобної премедитації. Важко опертися враженню, що свідок прийшов на салю із недвозначним наміром шкодити обвинуваченому Біді. Далі зізнають Адам Свяжовський, Софія Стецура, Стефанія Мерерівна і З. Цімерман, усі урядники сх. торгів. Усі вони зізнавали на обст. вибуху. Зізнають також постерункові Фльорек і Лопата на обставину придержання Терещука на вул. Понятовського.

Під кінець зізнає дир. східних торгів Ожеховський, заприс. Він каже, що поліція повідомила його на довший час перед 7. вересня про плянований атентат на сх. торги. При конфронтуванні Біди з персоналом сх. торгів не був присутнім. Шкоду, спричинену вибухом бомби обчислено на 7000 зол. — (Про дальший хід процесу в слідуючому числі).

ЛИСТ З ЖЕНЕВИ.

Сесія Ради Ліґи Націй.

Весняна сесія Ради Ліґи, до складу якої нині входять Великобританія, Франція, Німеччина, Італія, Японія, Польща, Еспанія, Південнославія, Фінляндія, Персія, Канада, Венецуеля, Перу та Куба, обмежилася лише заслуханням справоздання усіх тих комісій чи Комітетів Ліґи Націй, які протягом останніх трьох місяців виконали ту чи іншу доручену їм працю.

Так Рада Ліґи приняла до відома ті постанови та ухвали в справі митного замирення та гармонізації пакту Бріяна-Кельоґа зі статутом Ліґи Націй, про які я вже згадував у попередньому дописові. Далі були заслухані справоздання про ті заходи, які робляться ріжними установами в справі боротьби проти торгу жінками та охорони дітей, як також щодо обмеження споживання опія та других наркотиків. Так само було принято до відома цілий ряд інших повідомлень — наприклад, про гіґієнічно-санітарну допомогу Хінам, про призначення анґлійським урядом особливої комісії для провірення арабсько-жидівського конфлікту в Палестині, про домагання вільного міста Данціґу бути членом Міжнароднього Бюра Праці і т. д.

Взагалі 59 сесія Ради Ліґи Націй видалася дуже ординарною та досить нудною. І справді, деякий інтерес викликали лише дві справи: виступ Німеччини в обороні німецької меншости на Шлеську та вироблений комітетом безпеки і арбітражу проєкт, про фінансову допомогу Ліґи Націй тим країнам, які змушені будуть уживати ріжних засобів самооборони, наколи стануть обєктом нападу з боку якої іншої країни, а також про способи унеможливлення збройних конфліктів шляхом арбітражу.

Характерно, що Польщі і цим разом удалося під ріжними притоками добитися відложення порушеної Німеччиною справи — до 60-ої сесії Ради. Цей факт виразно стверджує, що взагалі, Ліґа Націй цілком занедбує справу охорони прав українського народу під польською займанщиною. Вони навіть не доходять до розгляду Радою Ліґи, бо перепадають ще в комісії меншостей. Що правда західньо-українські чинники ще й досі не спромоглися, як належить поставити ведення таких процесів перед Ліґою Націй, а тому власно, самі уможливлюють Полякам досить легко поборювати українські внесення до комісій меншостей.

Необхідно також зазначити, що невдача льондонської конференції у справі обмеження морського зброєння досить помітно відчулася і в колах Ліґи Націй. У звязку з цим Рада Ліґи погодилася з відложенням скликання комісії для загального розоруження аж до листопада 1930 р. сподіваючись таким робом виграти час, у надії, що тоді може утворяться більш сприятливі обставини для праці. Крім того, в деяких колах панує ще переконання, що до того часу може вдасться знайти деякий компроміс у справі морського порозуміння поміж Францією та Італією.

Правда спроба Великобританії бути посередником поміж цими країнами не привела ні добудь яких наслідків також підчас сесії Ради Ліґи Націй. Таксамо персональний контакт поміж міністрами закордонних справ Німеччини та Польщі у справі нормалізації торговельних зносин поміж ними теж закінчився власно нічим. Себто навіть на женевському терені, цим разом не вдалося добитися погодження інтересів та суперечок поміж тими чи іншими країнами. Недивно, бо певні антаґонізми взагалі унеможливлюють гармонійну працю Ліґи Націй. Тому саме комітет безпеки та арбітражу, який протягом двох тижнів уперто намагався добитися єдности в справі усунення збройних конфліктів шляхом арбітражу, змушений був виробити відповідний проєкт у двох редакціях. Рада Ліґи приняла його до відома, і це вже справа загального зібрання Ліґи Націй ухвалити ту чи іншу редакцію проєкту.

Цікаво, що мені особисто протягом кількамісячних спостережень над працею ріжних конференцій та комісій Секретаріяту Ліґи Націй вдалося констатувати, що в колах Ліґи все виразнійше зарисовуються дві концепції загального замирення. Перша з них зводиться до закріплення сучасного становища. Цю концепцію обстоюють в першу чергу Франція та її спільники, намагаючись добитися того, щоб також і Ліґа Націй зобовязалася боронити нинішнє „status quo"". Навпаки, інша ґрупа держав, а передовсім Італія, Німеччина та їх прихильники, власно завзято поборюють французьку концепцію. На жаль, своєї власної вони ще не мають. Нарешті Великобританія, як також цілий ряд інших держав, не бажають занадто анґажуватися з тою чи іншою ґрупою, а тому в свою чергу, намагаються шляхом посередництва та всяких компромісів добитися певного порозуміння поміж названими ґрупами.

Рахуючись мабуть саме з цим фактом, Бріян не відважився виступити зі своїм проєктом орґанізації „Паневропейської Спілки" підчас останньої сесії Ради Ліґи, хоч у Женеві ходили чутки, що Бріян приїхав сюди з бажанням у тій чи іншій формі заманіфестувати свою мрію, якраз на женевському терені. Характерно, що навіть французькі журналісти чекали відповідньої декларації саме на останньому засіданні Ради Ліґи. Цього не сталося тому, що французький міністер закордонних справ на підставі приватних розмов переконався, що краще буде іншим шляхом звернутися до европейських країн із закликом, висловити своє відношення до того проєкту „Паневропейської Спілки", який в першу чергу має на увазі не загальноевропейські інтереси, а переважно французькі...

Чи матиме який успіх цей бріяновський проєкт, ми ще не можемо з певністю сказати. Проте гадаємо, що осінний пленум Ліґи Націй (має початися 10. вересня) або найближча сесія Ради Ліґи (призначена на 5. вересня) не зможуть погодитися з французьким проєктом, без належної радикальної його ревізії. Невиключено, що взагалі з тих чи інших причин він зазнає невдачу. — *Е. Д.*

Заява.

В звязку з моєю статею, поміщеною в „У. Г." 34. V. 1930 ч. 17. п. з „Сервус Вацек" і по одержанні від п. В. Кобзяра сатисфакції стверджую, що статя не мала на меті обидити чести поодиноких осіб, а це з тих оглядів, що такий спосіб боротьби при критиці і розгляді поглядів другої сторони вважаю недоцільним. Сказане відноситься також і до п. В. Кобзяра.

З другої сторони стверджую, що ціллю моєї статі була оборона прінціпів і консеквентна боротьба з деякими струями, які для нашого спорту вважаю крайно шкідливими, а які на жаль в спорті даються запримітити. Евентуальні терористичні виступи не зможуть приневолити мене до зміни моїх поглядів.

В. М. Янів.

Здорову душу в здоровому тілі молоді виробляє пластове життя,— тому складайте жертви на Пластовий Дім у Львові, на вкладкову книжочку „Дністра" ч. 15 000.

ОЛЕСЬ БАБІЙ.

ЗІ ЩОДЕННИКА ЕМІҐРАНТА.

(Продовження).

Пізно, пізно розцвіло моє серце, як цвіт аґави....

Добуваючи останніх сил, веслували ми скоро, шалено... мовчки втікаючи до берега, щоб не захопила нас буря, що наближалась зі Сходу.

Шуміли вітри, клекотіло море, реготали хвилі, десь глухо гомоніли громи.

Ми допливали до берега, не знаючи яка буря дужча і страшніща: Та що піднімалась на морі, чи та що в наших серцях.....

А море шуміло, а море співало про життя прекрасне тільки для тих, що — кохають.

І почалася ідилля. Ти любила мене. Твоя любов була спокійніща як моя, твоя любов нагадувала світло церковної лямпади перед престолом, а моя була як блискавка в годину бурі, що палить і вбиває.

Ти не любила говорити про свою любов, ти була скрита і здержлива навіть у мінуту любовних пестощів ти важила й числила кожне своє слово на вагу золота, так як ювилір числить дорогі перли, щоб їх не видати за багато.

А я був щедрий, як багатир, отвертий та щирий мов дитина яка нічим не дорожить.

Але я знав, що ти щаслива в моїх обіймах, я чув як билося радістю твоє серце, коли я схиляв голову тобі на груди....

В твоїй любові була краса півтонів симфонії, передвечірніх сумерків, недоговорених казок, недоспіваних пісень....

В моїй любові був нестримний жах півдикого невгамованого сина села і лісів, а в твоїм коханню була краса легкодушної гри, без траґізму і болю, краса чарівного флірту, в якім ти сама не вміла пізнати де починається жарт, а де кінчиться справжнє почуття, де кінчиться любов, а де починається насміх та іронічний глум над всякою любовю.

І нехай во всіх будуть благословенні ті хвилі, коли ми стрічалися в тіни дерев над берегом моря, ті хвилі, коли я в твоїх обіймах випив найповніщу чашу роскоші і щастя.... ті хвилі, коли ти цілунками закривала очі мої, щоб я заснув, щоб я міг снити солодкі сни любови..... ті хвилі, коли ритм мого серця був у такій гармонії із піснею твоєї душі, що наше життя стало гармонійним, єдиним акордом, який заглушив перший раз в житті понуру, зловіщу пісню самотности.

І нехай я буду забутий Богом і людьми, коли забуду ті ранки, коли я бачив тебе, сонну чарівну, як сам ранок і як забуду той вечір, коли ти прийшла у темряві до мене і заставши мене сплячого, сама зложила на моїх устах твій, несміливий поцілунок.

В щастю і роскоші минали мої дні, як пливуть лісні потоки серед зілля цвітів і папоротей.

— — — — — — — — —

Нераз ми були як діти, бо всі щасливі — стають дітьми.

Ми гралися на березі моря блискучими мушлями, я здоганяв тебе в перегонах по скелях прибережних, я виносив тебе із купелі на руках нагу, прекрасну й веселу, як Венеру народжену з морської піни.

Так добре було нам у тім новім, окремім світі, який створили самі собі, так солодко було, шо ми втекли від людей, війни, злоби, від людської суєтности, буденщини.

Так багато сонця було в душі — хвилевий твій гнів, чи хвилеві наші сварки та спори не затемнювали ясного неба нашої любови, бо була твоя душа, як душа ластівки, що зараз після громів, тучі і бурі, стрясає крильця од краплин дощу і забувши в туж мить про минулу бурю і град летить весело до сонця, співаючи безжурно, безтурботно.

Але не таким був я: Найменьша буря лишала в моїй душі вічний слід. І нераз сидячи над морем, я оповідав тобі те все, що пережив на війні. У моїм кожнім слові бреніла скарга на жорстокість життя і нарікання на те все, що зломало душу мою, що вбило віру мою.

— Я бачу, що ти страшно зломаний життям... війною. Де твій героїзм, давня жадоба боротьби і чину?

— Я вже прагну лише спокою.

— Вчера чула я, як ти на зборах виголошував миролюбиві промови, як проповідував любов ближнього, згоду, братерство. Як ти славословив Христа і проклинав боротьбу. Мені було соромно за тебе. Чи ти забув як то колись ти захоплювався війною, як провадив повстанців у бій?

— Так це було колись... Одиноким достойним ідеалом людини є вічний мир і спокій.... і любов і справедливість.

— Ха, ха! Так було-б скучно в тім царстві вічного мира й спокою! Я перша підняла-б революцію проти такого царства мира. Кращий є той дійсний світ де нема мира ні добра, ні щастя ні справедливости ні рівности але є свобода, рух, творчість, боротьба і життя, ніж то царство, де буде Добро й Мир, але не буде Свободи, бо не буде за що боротись, бо не буде в чому виявити своєї.... бо не буде зла, як предмету проти якого хочеться боротись. Ні, друже! краса тільки в боротьбі контрастів, противенств вартість людини лиш в героїзмі. Я люблю красу, а краса є лиш там де є траґічність. Звідки взялась в тебе та фільософія філістерства? І ти посумніла.

Того-ж дня блукали ми цвинтарем на якому були похоронені офіри революції.

Серед могил, у тіни плакучих беріз ми стрічались часто і в царстві смерти і смутку святкували нераз празник життя, кохання.

— Чи бачиш скільки тут офір війни? Хиба твоя душа не бунтується проти вбивства людей, молодих, спраґнених життя? — питав я.

Ти стояла задумана:

— Ах, дорогий! Я відчуваю траґізм війни не менше, як ти. Але цей траґізм — це-ж траґізм життя взагалі. Таж все життя це також над могилою. І хто дужий, сильний духом той любить життя з усім його траґізмом... таким яким воно є, а не таким яким ми його бажаємо мати.

— Людина має творити своє життя згідно з ідеалом.

— Ах, а ідеалом життя є побіда і сила. А війна — це найвищий вияв сили. Коли-б не було війни, не було-б і героїв. Коли-б не було героїв були-б тільки сірі, скучні зїдачі хліба, філістри, дрібні, нікчемні... я ненавиджу все дрібне і сіре.... все боязке..... як би всі думали так як ти, як скучно було-б, як пусто..... Не було-б Цезарів, Наполеонів, Дантонів..... Ах, що варта гісторія людства без Дантона, Наполеона..... і плюнути не було-б варта на таку історію.

— А все-ж в душі щось бунтується проти смерти, проти всякого насильства.

— Життя потребує смерти, як світло тіни, як медаль двох сторін.... кожний крок, рух одної істоти мусить бути куплений смертю другої істоти.... обережно мій пацифісте! Ось ти настоптав мурашку, травку, ха, ха! та... Во імя чого ти осуджуєш основу життя, боротьбу?

— Во імя тої великої правди, що я і мій ближній і весь світ — це щось єдине, це нерозлучне це одно божество... абсолют...

(Докінчення буде).

Що чувати в світі?

Большевики. Останні дні приносять відомости з Москви, про звільнення визначного комуністичного діяча Уншліхта зі становища помічника комісаря військових справ. Це нове потягнення Сталіна є високо знаменне і стоїть в безпосередньому звязку зі заіснованням в червоній армії сильної проти сталінівської течії. Коли взяти під увагу, що протисталінівські настрої, в сучасних умовах СССР, є однозначні з настроями протибольшевицькими в свідомости широких мас, то можна взяти на себе сміливість твердити, що одинока остоя большевицького режіму — армія, стала тереном гострої політичної боротьби поміж комуністичними і протикомуністичними елементами. Дійшло навіть до того, що ворогування головнокомандуючого армією СССР Ворошилова зі Сталіном перестало бути таємницею в СССР, а зокрема в Москві. Очевидна річ, що і Ворошилов і Сталін являються правовірними комуністами, але Ворошилов розуміє, що армії не можна відгородити китайським муром від настроїв населення і не можна рахувати на її „благонадьожність“ коли в ній робітничий елемент (комуністичний) становить лише 20 відсотків (поміж мужвою), 30 відсотків (поміж старшинським складом), а поміж командантами дивізій, корпусів та воєнних округів є 35 відсотків таких, які взагалі не належать до комуністичної партії. Несприятливі для большевиків настрої в армії настільки зросли, що большевики не в силі їх далі затаювати. Головний політичний комісар большевицької армії на Україні Гамарник заявив в своїй промові на конференції комуністичних ячейок в Харкові, що головною підставою боєздатности армії є не лише її досконале технічне оборудування, але передовсім політична однозгідність та політична віра. А ці дві останні речі знищила в армії протибольшевицька опозиція. На тій самій конференції, командант української військової округи — Якір, дав характеристику того стану, в якому находяться підчинені йому військові частини. Він сказав, що в армії дається зауважити гостре незадоволення, а разом з тим неперебірчива критика уряду з огляду на погане прокормлювання армії. Жовнірі занедбують свої обовязки, перестали навіть чистити як слід зброю, а замість відбувати вправи воліють улаштовувати віча на яких критикують безпощадно політику комуністичної партії. Ясно, що на таких підставах не може довго остоятись політична кремлівська твердиня. Це розуміє Ворошилов і тому в нього росте вороже почуття до Сталіна, як до того, що своїми зарядженнями скріпив і розбудив протибольшевицькі настрої серед населення і армії, в якій Ворошилов хотів би до кінця віку лишитись головнокомандуючим.

Італія. При нагоді цьогорічної інспекційної подорожі по краю, Мулісоні дуже широко і основно представляв населенню той швидкий біг італійської нації до загального її добробуту та політичної сили. Зі звідомлення про поодинокі промови Мусолінійого в ріжних місцевостях, довідуємося, що фашистівський уряд видав минулого року 12.362 міліонів лірів на публичні праці, беручи під увагу передовсім занедбувані давніще південно італійські области. Про розвиток промислу свідчать такі цифри: Запотребовання електричної сили зросло в порівнанню з 1922 роком на 68 відсотків. Запотребовання заліза і сталі, яке в р. 1922 виносило 1.46 міліонів тон, виносило в 1929 році 2.133 міліонів тон, Зужиткування камінного вугілля піднеслося в тому самому часі на 65 відсотків. Капітал ріжних анонімових товариств, що виносив в 1924 році 28.4 міліярдів осягнув в 1929 році суму 49.6 міліярдів лірів. Хемічний промисл з 7.1 міліонів квінталів в 1922 році, дійшов до 12.5 міліонів в році 1929. Залізниці, що в році 1922-23 виказували 912 міліонів, лірів недобору, дали в році 1928-29, 207 міліонів лірів доходу. Продукція штучного шовку виносила в 1929 році 25 відсотків усеї европейської продукції. В ділянці продукції електричної сили Італія заняла в останніх літах трете місце в *світовій* продукції. В сільско-господарській ділянці піднесено значно управу та видайність ріллі. Коли в 1913 році видобувано з одного гектара пересічно 10.5 квінталів зерна, то в р. 1929 видобувано вже з гектара 14.8 кв. зерна. В наслідок заходів уряду в справі меліорації, інтеґральної боніфікації, наводнювань, достарчування кредитів селянам тощо, держава заощадила для своєї скарбниці поверх 1. міліона лірів при ввозі зерна з закордону. Коли взяти під увагу ці цифри, то справді треба подивляти той швидкий біг відмолодженої, фашистівським урядом, нації.

Мадярщина. В десяту річницю підписання трактату в Тріянон, в силу котрого обкроєно Мадярщину з усіх боків, окрита була вся Мадярщина жалобою. Палата парляменту була оздоблена чорними, жалібними хоругвами. Всі посли, без огляду на партійну приналежність зявилися на салі засідань в чорних одягах. Ґраф Апоний виголосив промову в якій з усею рішучістю підкреслив, що трактат в Тріянон був насилу накинений Мадярщині. В цілому краю перервано на мінуту уличний рух, а у фабриках здержано працю на 5 мінут. Скрізь відбулися масові протестаційні віча і маніфестації, не дивлячись на те, що весь день падав сильний дощ. Музичні концерти, театральні вистави та всі місця розвеселення були відкликані, а льокалі позачинювані. Вислано сотні тисяч протестаційних телеґрам до Союза Народів. У всіх церквах від год. 4. до 5-ої пополуд. били жалібні дзвони. Цим всенароднім могутнім протестом, Мадярщина дала знати цілому світові, що вона ніколи не помириться з постановами тріянонського трактату і що буде з усих сил стреміти до скасовання кривдячих її міжнародніх договорів і трактатів. Це своє становище, Мадярщина все і скрізь підкреслює. Ось на приклад, відповідь Мадярщини на меморандум французького міністра Бріяна в справі паневропейської федерації держав, звучуть в скороченю так: Мадярщина не приєднується до паневропейської, федерації, яка має на меті вдержати такий стан в Европі, як його собі начеркнули в ріжних договорах і трактатах держави Антанти. Ясно і недвозначно.

Литва. З упадком уряду Вальдемараса звязували деякі литовські та польські круги надії, що Литві і Польщі удасться навязати добросусідські відносини. Надії ці не лише не справдилися, але навпаки в останих часах множаться дрібні випадки, що заогнють взаїмовідношення цих двох держав. Польща, стоючи перед тяжкими до розвязання внутрішно та зовнішно-політичними питаннями, перебуваючи в стані жахливої господарської кризи, намагається відвернути увагу публичної опінії від згаданих питань, а спрямовує та приковує увагу тоїж публичної опінії до ріжних, спеціяльно для цього аранжованих, — ексцесів. Одним з таких ексцесів був напад польського військового відділу з корпусу охорони пограничча, на село Дмитрівку, що лежить в невтральній литовсько-польській полосі. В згаданому селі відбувалася забава, на яку прийшли з литовського боку гості. Польська стежа забаву розігнала а гостей, зокрема Литовців, тяжко поранила та побила кольбами та баґнетами. Очевидна річ, що цей факт не міг лишитися без відгомону на Литві. 23. травня відбулися з того приводу в Ковні масові демонстрації звернені проти польських інституцій та окремих Поляків, що живуть в Ковні. В богатьох випадках знищили литовські демонстранти внутрішне урядження домівок польських установ та побили стрічних Поляків. Обидва ці факти — в Дмитрівці та Ковні, послужили притокою до взаїмних обвинувачувань, Польщі і Литви, перед Союзом Народів та перед світом, а польським ґазетам дали в руки цю вудочку, на яку вони зловили польську публичну опінію, та відвернули її увагу від істотних тяжких питань внутрішної та зовнішної політики.

ОЩАДНІСТЬ і РОЗСУДНІСТЬ

вимагають ношення

ҐУМОВИХ ОБЦАСІВ

БЕРЗОН

Ґумові обцаси БЕРЗОН є о 25 відсотків дешевші від шкіряних, а майже три рази треваліщі. Вони дають елястичний та приємний хід, зберігають тіло і нерви від потрясень та задержують цінну обову в доброму стані.

Хай кождий спробує!

а пересвідчиться сам про прикмети ґумових обцасів БЕРЗОН краще, ніж даваби віру самим словам.

Ощадність, що її осягнете в міру часу, придасться вам в домашньому господарстві.

BERSON

для кождої практичної людини.

МІЖНАРОДНІ ПОЛІТИЧНІ ПОДІЇ.

Знаменним для зміни становища жидів до Анґлійців є факт, що великий рабін Палестини, відмовився перший раз від 1918 року, брати участь в святочних обходах з нагоди уродин анґлійського короля.

* * *

Магомедане в Індіях щораз частіще виявляють свою солідарність з визвольним рухом Гіндусів. Недавно відбули вони масові демонстрації в Бомбаю і при тій нагоді ухвалили резолюції в справі піддержки акції горожанського непослушенства у відношенню до анґлійської влади та приєднання до бойкоту анґлійських товарів.

* * *

В наслідок уступлення деяких міністрів з уряду Мекдональда, мають відбутись при тій нагоді деякі зміни на становищах міністрів рільництва, гірництва, безробіття та кольоній.

* * *

Черговим доказом розкладу комуністичної партії та зневіри в комунізм є заява Крукова, ґенерального секретара большевицького банку для північної Европи, що містився в Парижі. Круков заявив, що уступає зі заниманого ним становища, бо зневірився в комунізм, який замість свободи приніс нужду, злидні і рабство.

* * *

Деякі телеґрафічні аґенції подають відомости зі Шанґхаю, що північна, комуністична китайська армія мала мати в останних боях з південною, націоналістичною армією, цілий ряд успіхів.

* * *

На місце Уншліхта зістали іменовані помічниками комісара військових і морських справ СССР — Уборевич і Гамарник.

* * *

Нюйоркська фірма Гаріман і С-ка, яка старалася о концесію на електрифікацію Польщі і подала оферту в тій справі до польського уряду — зустрілася з відмовою з боку польського уряду.

* * *

В Бомбаю (Індії) уладили Індуси жалібну маніфестацію з нагоди упливу одномісячного речинця від дня арештовання Ґандійого.

* * *

З метою параліжовання італійських впливів на Мадярщині, прибув минулого тижня до Будапешту визначний французький політик Люшир. Метою його поїздки було встановлення добросусідських взаємин поміж Мадярщиною і Малою Антантою.

* * *

Минулого тижня відчинено літну сесію французького парляменту, на якій має бути між іншими розважувана справа розрухів у французькій кольонії Індо-Китай.

* * *

Другого дня Зелених Свят відбулося в Букарешті засідання Камери, на якому проклямовано князя Карла королем Румунії. За Карлом заявилися усі румунські партії за виїмком лібералів, які в згаданому засіданню камери участи не брали.

Лист з Канади

Федеральні (домініяльні) вибори в Канаді.

30 травня, с. р. канадійський домініяльний парлямент буде розвязаний, а нові вибори відбудуться з початком серпня. У дотеперішнім парляменті мали Українці лише одного посла, а іменно п. Михайла Лучковича з провінції Альберти; по фаху був він учителем і адвокатським кандидатом. Крім нього будуть ще кандидувати при наступаючих виборах у провінції Альберти, адвокати Юрко Шкварок і Микита Романюк з Едмонтону (канад. адвокати не мають титулу „доктор“). При владі була дотепер у Канаді партія лібералів на чолі з премієром Мекензі Кінґом (МеКензіе Кінґ). Провідник консерватистів Бенет хвалиться на передвиборчих вічах, що його партія при серпневих виборах вийде горою. Посол Лучкович належав до партії „Злучених Фармерів Алберти“. Робітнича партія має у канад. парляменті, що складається з 245 послів, лише 3 представників, з яких ані оден не признавався до комуністів.

— — — — — — — — — — —

Новий Канад. епископ Висиль Володимир Ладика, Ч.С.В.В. будує собі нову палату у північнім Вінніпеґу. Дім попереднього епископа зліцитовано за довги. Орґаном теперішного епископа є „Західні Вісти“, тижневик, що виходить у Едмонтоні. Новий епископ вирікся орґану попереднього епископа „Канад. Українця“, бо він перейшов у невідповідні руки й находиться тепер в руках Анґлійців, які для форми, віддали його в руки звісного гохштаплера й світового дурисвіта та блофера Григорія Курдидика й його приятеля також такого самого гохштаплера й блофера Володислава Біберовича, найбільше зненавиджених і погорджуваних людей у Канаді. Їх компанія, звана „Нешонал Пресс Лимитед“ видає ще шовіністичну польську часопись „Czas“, німецьку „Nordwesten“ і хорватську „Kanadski Hlas“. В укр. часописях „Канад. Фармер“ і „Канад. Українець“, проповідується спілка, що Галичина й усі інші укр. землі мають перейти під протекторат Великої Британії, щось в роді Палестини й тому завязали „Лігу Британськ. Горожан“ у Канаді. З канад. і американських Українців ніхто серіозно не трактує сеї „Ліги“, ані її пропаґаторів, наємників східно-канад. анґлійських фінансістів і властителів водної сили.

По всій Україні.

Північно-Західні Землі.

Труси і арешти в Підгаєччині.

Часті пожежі на польських кольоніях в Рудниках, Заставчу, Марковій та Бокові, які в останніх тижнях прибрали масовий характер, дали привід підгаєцькій та тернопільській поліції до трусів і арештів серед найсвідоміщих громадян згаданих та сусідних сіл. Підгаєцька та тернопільська поліція, переводили трусів і арештів одночасно, але окремо, при чому тернопільська поліція приїхала на поправини після доконаних вже трусів і арештів поліцією з Підгаєць. В селі Заставчу переведено труси у Миколи Стефана, Осипа і Володимира Пришляків, Душника та Іванни Клюбівної. Осипа і Володимира Пришляків арештовано. В селі Середнім переведено труси та арештовано Бойчука, Івана Кифора та Степана Душника. В селі Носові переведено труси у Ольги Бзової та Володимира Мороза. В селі Марковій переведено труси у Сараби, при чому на домагання Сараби, щоби поліція виказалася дорученням на переведення трусу, командант постерунку з Підгаєць — Подґурецкі, виштовхав Сарабу з його власної хати і вилаяв останніми словами.

відставлено до повітового суду в Підгайцях Бойчука і Стефана Душника. Решту арештованих звільнено після переслухання.

До чого бик навик... Партія українських соціял-демократів, яка перед війною була в наймах у польської соціялістичної партії, пригадала собі ті „добрі“ часи і тепер стала робити заходи, щоби дістатись з поворотом на службу до панів пепесяків. Провідник цеї партії УСДП Темницький пише таке в головнім орґані польської соц. партії „Роботніку“: Ми (укр. соціялдемократи) хочемо і будемо співпрацювати з ППС (Польська Партія соціяліст.), бо ППС є одинокою силою, яка щиро (rzetelnie) бореться за демократію в Польщі. Длятого теж в тій боротьбі мусимо йти разом, рамя при рамені. Видко, що деяких наших людей, останні роки нічого не навчили.

Явища публичного згіршення.

В селі Кальнім повіт Зборів є священиком о. Бурак, який своєю рабською, негідного священика і свідомої людини поведінкою сіє заплісніле зерно в душі своїх парохіян та являється радше прикладом як не слід робити, замість того щоб бути прикладом, як робити треба. В цілому ряді прикладів його плазунської політики перед властьімущими не можна поминути таких фактів, як відмова від участи в спільній панахиді на розгромлених могилах укр. Стрільців в Поморянах, або факт, відмови відправити богослуження з нагоди обходу річниці Свята Свободи (знесення панщини) яке урочисто буває святковане селом Кальне, або ті низькі доземі уклони в бік пана дзєдзіца та учителя, який дозволяє собі вривати з волосям національні стрічки, що ними закосичуються наші шкільні дівчатка.

Сельробівські „кооператори“.

Ці людці з під червоної чи радше темної звізди, які на загальних зборах краєвих кооперативних установ ломлять копії ніби в інтересі і для добра української кооперації, відкривають своїми потягненнями на місцях своє правдиве обличча. Ось на приклад на кооперативній анкеті в Старому Самборі, яка займалася справою обєднання кооператив в повіті та заснованням кооперативної складниці в Ст. Самборі, — виступив сельроб Ґерич з Лінини великої і заявився (як речник лінинської кооперативи) проти обєднання кооператив в Старосамбірщині, проти кооперативної складниці і проти укр. кооперації взагалі. Такі міркування нашептали Ґеричови до уха його сельробівські товариші — старосамбірські жидки.

30-літний ювілей Січової орґанізації. — Для вшанування 30-літнього ювілею Січової орґанізації, яка відограла одну з найбільше визначних роль в підготовці і виконанню Великого чину 1917 — 1919 років заснувався ювілейвий комітет в склад якого входять: Др. К. Трильовський, б. отаман Укр. Січового Союзу, Др. А. Чайковський, б. повітовий от. Коломийщин, М. Грамяк, б. січовик з Бережанщини

Ювілейний комітет займається орґанізацією ювілейних свят. В звязку з ювілеєм відбудеться дня 14 і 15 червня ц. р. Лугове Свято у Львові. В програму свята входить Академія, що відбудеться в суботу 14-ого червня о год. 8 вечером в салі Лисенка, а в неділю дня 15-ого червня Луговий попис на площі Сокола-Батька.

Посвячення курінного прапору 7. пластового куріння У. У. П. Ю. імени князя Льва І. у Львові відбулося дня 7. червня ц. р. о год. 12, в церкві св. Юра. Вечером відбулося в салях „Укр. Бесіди“ свято вбивання цьвяшків до прапора.

Жалібні Сходини з нагоди четвертих роковин траґічної смерти Отамана Петлюри. Дня 24. травня відбулися Заходом Т-ва „Опіки над Українськими Еміґрантами“ у Львові жалібні Сходини присвячені памяти от. Петлюри.

Радянська Україна.

Нова процесова траґі-комедія. Дня 1. червня почався в Харкові процес проти членів „Всеукраїнського Товариства Аґрономів“. На лаві підсудних посаджено цілий ряд осіб, що займали високі посади в ріжних радянських центральних та місцевих установах, а деякі з підсудних належали навіть до комуністичної партії. Акт обвинувачення представляє ВТА як „контреволюційну“ орґанізацію, що не вірила в соціялістичну революцію і проводила в життя власницькі засади сільсько-господарського життя. Члени ВТА мали на кождому кроці піддержувати кулаків, даючи їм кредити, фальшуючи статистику та книги тощо. Процес цей, це чергова провокація большевиків з метою відвернути увагу населення від неуспіхів большевицької влади у внутрішній політиці.

Розрухи на Україні. На Правобережі щораз частіще вибухають повстання проти большевицької влади. У Вапнярці та доохрестних селах згинув підчас селянських розрухів в останніх тижнях, цілий ряд большевицьких аґентів та представників влади. — Біля Новгорода Волинського розрухи охопили 26 сіл. В звязу з розрухами відбуваються масові арештовання селян, яких вивозять адміністративною дорогою на Сибір та Соловки.

Буковина.

Політичний і орґанізаційний рух. З рамени Української Національної Орґанізації відбуваються по селах Буковини основуючі збори сільських політичних орґанізацій. В останному часі орґанізаційна сітка значно поширилася, а швидкий її розріст свідчить про великий здвиг національно-політичної свідомости українського населення Буковини. В передостанному тижні відбулися основуючі збори політичної орґанізації в селах: Бабина-Вимужево, Борівці, Кисилів, Мамаївці Нові і Старі.

На Закарпаттю.

Політичний Атентат. Закарпаття стає щораз частіще тереном завзятих боїв поміж місцевим українським населенням та московською чорною сотнею, що в обличчі свойого повного політичного банкротства рішила зловитись за Закарпаття, як за останню свою дошку ратунку. Використовуючи низький рівень освіти і національної свідомости Закарпаття, користуючись допомогою чеської влади та місцевих запроданців, здобула собі там московська чорна сотня деякі позиції, з яких веде безуспішні наступи на український культурно-освітний, релігійний та політичний орґанізаційний фронт. Треба приписати добродушности місцевого населення той факт, що воно взагалі терпить на свойому орґанізмі цей докучливий московський чирак. Треба додати, що поведінка московської чорної сотні на Закарпатті є крайно провокаційна і нахабна. Одним із таких провокаційних виступів московської чорної сотні було зорґанізоване ними „свято російської культури“ в Ужгороді дня 1. червня ц. р. На це свято позїздилися до Ужгороду усі „тузи“ московської науки з Праги та закордону, чеська влада зарядила обовязкову участь в тому „святі“ усіх шкіл з міста та повіту, а на селах вжито усіх заходів щоби притягти на свято якнайбільше селян. Дописали московські „тузи“ з Праги, „дописала“ знасилувана шкільна молодь, але недописало селянство. Було їх біля 150 осіб. Та ще одно недописало а саме: Розрахунок Московських чорносотенців на безграничну терпеливість населення Закарпаття. **Про це сповістив московську чорну сотню та їхніх опікунів молодий студент греко-католицького семинара Федір Татчинець віддаючи револьверовий стріл в сторону архидіяконя Євменія Шабова, що був предсідником нарад чорносотенного зїзду.** О год. 6-ій вечером, коли учасники наради, яка мала явно протиукраїнський характер, — опускали салю нарад, студент Татчинець дав один стріл в бік архидіякона Шабова. Стріл не був цільний і ані Шабова ані нікого іншого не поцілив. Після вистрілу, студент Татчинець, дав себе схопити поліції, а підчас переслухання заявив, що мав на цілі застрілити Шабова, як національного зрадника і виразника московської чорносотенщини. Після атентату, святочний чорносотенний вечір був відкликаний. Опріч студента Татчинця, арештувала чеська поліція ще цілий ряд осіб, а між ними жінку правного дорадника ужгородського банку паню Новаківську. Преса запевняє, що студент Татчинець виконав атентат з доручення Української Військової Орґанізації.

Федір Татчинець є студентом 3-ого року греко-католицького семинара в Ужгороді, роджений 1912 року в громаді Келічін, повіт Волово.

Вписи до школи ім. М. Шашкевича в Перемишлі на 1930|31 рік визначені від 8—15 години дня 30. VI., 1. VII., і 2 VII. 1930 р.

Поза тим терміном дітей не прийметься. По феріях вписів не буде.

Іспити в школі дня 27. VI. і 28. VI. 1930 р. від 8 години ранку.

Пашне вапно, відживляючі середники для худоби, аптички ветеринарійні, середники домашно-господарські. Головний склад: АПТИКА під **„ЗВІЗДОЮ“** в Перемишлі, ул. Францішканська 24.

Новинки.

Збільшення доходу. Кожда господиня на селі може знаменито збільшити свій дохід при найменшому свойому зусиллю.

Нераз гроші гейби лежали, неначеб ждали на чоловіка, а цей переходить біля них і дальше терпить нужду. Ось і примір: Вже завчасу в літі ростуть ягоди, суниці, малини, борівки, трускавки, а опісля ожини і богато інших. Збирають їх діти і продають їх часом за безцін, а кілько їх нераз марнується. А однак для кождої метної господині — це скарб. Зібрати їх, що кращі перебрати на конфітури, а гірші зісипати разом на повила або на соки. Конфітури можна робити не лише з ягід. Надаються до цего також листки рожі, так дикої як і домашньої, а рівнож овочі глогу і тернини. Борівки і чорні ягоди засипані цукром дають знаменитий сок. З трускавок можна робити знамениті компоти — а з ожин сок. Тернину і рябину також можна корисно уживати, не говорячи вже про вишні, черешні, порічки і аґрест. Всякого рода дички, які зїдають у нас безроги, є також можливі до ужитку. А що до цього потрібне? Майже нічо. Зібрати їх зможе кожда дитина. Стара бабуся перебере їх, а опісля додати до них цукру і смажити. Цукор богато не коштує, а кожду усмажену конфітуру можна продати за дорогі гроші. — Сьогодні тяжко часом продати збіже, нераз ціна за безроги є низька — а конфітури все можна продати. Тому не треба лінуватися у збиранню ягід — як рівнож з виробом соків, повил і конфітур. Великі двори це роблять і добре на цьому виходять. А коли вже є усмажені конфітури чи соки, то все лишиться дещо і для власних дітей. А для дітей кождий овоч з цукром — це дуже здорова річ. Тому то завсігди треба з готових конфітур лишити дещо в хаті. Час збирання ягід зближається, тому памятайте о конфітурах.

Гаразди радянських письменників. Відомий російський письменник Анатоль Камінський, який нещодавно опинився на еміґрації по пятилітньому побуті в СРСР помістив на днях у еміґрантському часописі „Руль“ характерний опис злиднів і невгодин, серед яких доводиться жити та писати письменникам, які зараз перебувають під радянською владою. Камінський пише, що радянських письменників приневолюють писати у певному, згори начеркненому напрямку. Кожний хочаби найдрібніщий прояв самодільности та наскрізь індувідуального талану винищує радянська цензура всіми можливими засобами. Щоби не бути голословним автор наводить долю російського письменника, автора широко відомих театр. пєс: „Біла ґвардія“ і „Мешкання Зойки“. В останніх роках радянська цензура повела таку нагінку на цього автора, про цьому останньому не вільно навіть оголошувати друком своїх творів. В останньому часі написав Булгаков пєсу: „Смерть Молієра“, яку влада не позволяє виставити на сцені. Позбавлений середників до життя Булгаков звернувся до уряду з листовним проханням дозволити йому виїхати за межі СРСР. Чи большевики узглядять оце прохання, невідомо. Відповіди до сьогодні однак Булгаков не дістав. Зокрема пише Камінський про заборону співпрацювати з приватними видавництвами, невиносимі мешканеві умовини, загальну недостачу живностевих середників, пошесть доносів і страх перед терором і голодом.

Дивачні пригоди одного міста. Місто Медстен в Анґлії пережило недавно безсонну ніч. Таких випадків це місто ніколи раньше не мало, хиба що на новий рік або підчас виборів до парляменту. Але і тоді ніколи мешканці його так поголовно не вилягали серед ночі на вулиці, як в ту дивачну ніч, про котру йде мова. Тим разом причиною безсонности усіх мешканців міста Медстен було те, що якийсь чоловік збився з дороги серед мряки, що осіла густою поволокою на землю. Місто Медстен, це місто фабричне і буває в ночі дуже ярко освітлюване. Біля цих світел, що пробивали з трудом мряку, крутився, наче нічний метелик біля лямпи, якийсь таємничий літак і гудів літаючи над містом цілу Божу ніч. Чого тільки не придумували міщухи, щоби довідатися хто це і чому не сідає, звязувалися з ним при допомозі радіових запитів, — але даремно. Літак далі кружляв над містом і переразливо гудів. Нарешті міщухи стали слати в його бік пекольні проклони і один другого потішав, що може цему літакови не вистане бензини і він буде мусіти сідати, або впасти, — але і ці „побожні бажання“ не досягали таємничого летуна. Коли вже здавалося, що мешканці міста самі поміж собою побються зі злости та поденервовання, — прийшло спасення. Зачало сходити сонце і стало розганяти мряку. І власне тоді щойно летун віднайшов свою дорогу і нею подавався, а мешканці міста Медстен віднайшли дорогу до своїх ліжок, але вже за пізно, бо замість літака, стали гудіти фабричні сирени.

Траґічний тягар тайни. Жив собі в Буенос Айрес (Арґентина) примірний урядовець податкового уряду Люіс Суарец і працював при загальному задоволенню своїх наставників. Ніхто не міг розгадати чому він, незвичайно правого характеру людина, розвівся нагло, по десяти літах співжитя зі своєю жінкою, і став жити з іншою „на віру“. Аж одного дня Суарец ідучи в ранці до праці, нагло зімлів і упав на подвірі біля дому в якому жив. Сусіди завізвали санітарне поготівля, яке відвезло Суареца до шпиталю. Приятельці його вдалося видобути хорого зі шпиталю на лікування до хати де він і помер в два дні по повороті зі шпиталю. Суареца похоронили, але „злі язики“ стали розносити по місті ріжні дивні вісти про небіжчика. Справою зацікавилася поліція і вона власне вияснила таємницю. Урядовець Суарец був жінкою, яка рішилася відректися всего: любови, спокою, щастя та взяла на свої плечі тягар глибокої таємниці, прокидаючись весь час мущиною, для того щоб могти самостійно жити і чесно запрацювати на хліб. Людей, що їх вона на свойому шляху стрічала допомагали їй, що правда, нести той страшний тягар таємниці. Такою була „його жінка“, яка по десятьох роках муки, хоч і обманена Суарецом, втікала від „нього“, але таємниці не зрадила. Такою теж показалася „його“ приятелька, з якою „він жив на віру“. Але мимо всего, подивугідною була енерґія тої жінки, що так майстерно грала все своє життя свою траґічну ролю і дограла її до кінця.

„Чиї сини, яких батьків“ — і інші цікаві пригоди американських професорів. — Тому, що Американці мало а то й взагалі не мають шляхетських предків, з тим більшою пасією люблять за ними шукати і шпортати. Гроший їм вже замало, отже хочуть мати старі шляхетські родини, коліґації, родове історичне минуле і всякі титули. В того рода пошукуванню за предками, одній американській ученій комісії трапилась цікава пригода. В університетських актах анґл. міста Оксфорду знайшли особисті шкільні документи прадіда великого визвольника Америки, президента Джорджа Вашінґтона. Виявилось, що великий правнук.. мав цілком ледачого прадіда. Джордж Вашінґтон — прадід був страшно легкодушний чоловік і в добавок „тупий до науки“. Крім цього, залишив в шкільних актах незаплачений рахунок з 1630 р. у висоті 17 шілінґів, які завинив одному оксфордському шинкареви. В 1633 р. мірка терпеливости учителів перебралась і Джорджа Вашінґтона — прадіда попросту викинули з коледжу, з повновластю для шкільного квестора, віддати його в руки поліції. Але з цьої повновласти квестор не зробив по своїй доброті жадного вжитку. — Американські професори замкнули отже „президентські“ акти з квасними мінами і щоби хоч трошки облегчити свою патріотичну совість, вирівнали по 297 літах незаплачений довг ледачого студента, у висоті 17 шілінґів. „Славних правнуків великих, прадіди погані“...

Тестамент Нансена, призначає 1/4 його майна на наукову стипендію в цілях відкривчої наукової підбігунової праці. Сума запису виносить понад 90.000 норв. корон.

Вплив штучного світла на розвиток ростин. Досліди виявили, що найбільше чуйним на штучне світло є жито. Під діланням двох електричних лямп о силі 1000 ватів зерно жита посаджене в землю скільчилося і дозріло на протязі 45 днів.

Процес мешканців міста з міським зарядом. Мешканці міста Ліону (у Франції) заскаржили заряд міста о відшкодовання на суму 25 міліонів франків за те, що в 1928 році 300 мешканців того міста згинуло підчас тифозної епідемії. Заразки тифу мали находитись у воді міських водопроводів і за те роблять мешканці Ліону відповідальним заряд міста.

Так минає слава. Польський пароплав „Lwów“ пішов на „шмельц“. Його узнано нездатним до їзди і вирішено розпродати поодинокі придатні ще складові частини цього пароплава, ґандлярам залізом.

В Лодзі вкрали два дими. Власником тих вкрадених домів був Максиміліян Рубін. Він стало був в розїздах, часто не було його в хаті і то пів року. Заряд цими домами віддав Рубін одному зі своїх льокаторів. Коли одного разу після довгої неприсутности вернув до Лодзі, не застав ні сліду зі своїх двох дімків. Поліція шукає тепер й коли і як ці дімки зникли.

Кінотеатр „Редута“ в Народ. Домі ул. Костюшка 3 від 10 VI: *Хінські авантури.* — Від 13. VI. *Заказане місто.*

ХОЧЕТЕ МАТИ

ДОБРУ І ДЕШЕВУ КОСУ?

Огляньте і купіть у Вашій Кооперативі

КОСУ з охоронною маркою „ЦЕНТРОСОЮЗ“

Порівнайте добру якість і дешеві ціни наших кіс з косами приватних фірм, які шумно реклямують себе і закидують наші села своїми відозвами і цінниками!

Надіслане.

На продаж хата крита дахівкою, 11 мет. довжини, 6 мет. ширини (до перенесення). Василь Райник в Рокшичах п. Красічин повіт Перемишль.

Трускавець. *Позір літники!* По приїзді до Трускавця прошу зголоситись у власнім своїм інтересі в хуторі „Краковянка“ центр, де одержите безплатні потрібні Вам інформації.

Др. РОМАН НЕСТОРОВИЧ
ординує у внутрішних і жіночих недугах
в Перемишлі, ул. Францішканська 37 II
(площа на Брамі).
КВАРЦЕВА ЛЯМПА. ХЕМІЧНІ АНАЛІЗИ.
Просвітлювання Рентґеном.

ПІТ І НЕМИЛИЙ ЗАПАХ з РУК, НІГ і ПАХ
усуває знаний, незаступимий від пів віку
також хоронить перед відпріванням
Виторгатись наслідувань подібних
SUDORYN
w PUDEŁKU z SITKIEM.
FABRYKA CHEM.-FARMACEUTYCZNA „AP. KOWALSKI“ WARSZAWA

Коли хочеш набути порошку від болю голови з „когутиком“ „Migreno-Nervosin“, треба жадати їх в оригінальних опакованнях Ґонсецького, знаних від трийцяти літ. При закупні порошків з „когутиком“ „Migreno-Nervosin“ звертайте увагу на опаковання і відкидайте настирливо поручувані порошки на перший погляд подібні до наших.

ЖАДАЙТЕ
у всіх кооперативах
МИЛА
Кооперативної Фабрики
„ЦЕНТРОСОЮЗ“

Уживайте
ЕЛЄҐАНТ
бо се найліпша паста до обуви
і своя
ЛЬВІВ, Вордецького 51.

Купуючи паперці до курення
„КАЛИНА“
з одинокої української кооперативної фабрики
„Будучність“ в Тернополі.
Причиняєтеся до розросту рідного промислу і даєте заробіток українському робітництву

Видає і за редакцію відповідає Зенон Пеленський.

З друкарні Кнолєра і Сина в Перемишлі.